

Monitor Kennismigranten- regeling 2008

Periodieke weergave van de
ontwikkeling van het (uitvoe-
rings)beleid en cijfers inzake
kennismigranten

Justitie

Immigratie- en Naturalisatiedienst

Monitor

Kennismigrantenregeling

2008

Periodieke weergave van de ontwikkeling van het (uitvoerings)beleid en cijfers inzake kennismigranten

Februari 2009
Immigratie- en Naturalisatiedienst,
Stafdirectie Uitvoeringsbeleid,
IND Informatie- en Analysecentrum (INDIAC)

Managementsamenvatting

Op 1 oktober 2004 is de kennismigrantenregeling in werking getreden. Om inzicht te verkrijgen in de ontwikkeling, de uitvoering en de effecten van deze regeling is in 2005 een monitor¹ uitgevoerd. Daarin is ingezoomd op de ontwikkeling van de kennismigrantenregeling, de uitvoering en de effecten van deze regeling.

Deze monitor borduurt voort op de vorige en beslaat de periode juli 2005 tot juli 2008. In deze periode heeft de regeling een verdere invulling gekregen en is meer cijfermatig materiaal beschikbaar gekomen dat informatie verschaft over deze ontwikkeling.

Wet- en regelgeving

Op het gebied van wet- en regelgeving hebben een aantal wijzigingen plaatsgevonden.

- De categorie 'wetenschappelijk onderzoeker' is per 1 januari 2007 gedefinieerd als vreemdelingen die in Nederland te werk worden gesteld in het kader van het doen van wetenschappelijk onderzoek. Deze categorie is dus verruimd. Het looncriterium wordt voor deze groep buiten beschouwing gelaten, zo ook voor artsen in opleiding tot specialist.
- Arbeidsmigranten die bij startende ondernemingen werkzaam zijn, kunnen sedert 1 januari 2007 ook als kennismigranten aangemerkt worden.
- Een derde looncriterium wordt gehanteerd voor afgestudeerde vreemdelingen die in aansluiting op hun studie of gedurende het zoekjaar werk vinden waarmee zij zich als kennismigrant kunnen aanmerken. Per 1 januari 2008 was de hoogte van dit looncriterium vastgesteld op €25.000,-. De hoogte van dit bedrag wordt ook aangehouden bij de toetsing van aanvragen voor verblijfsverlengingen.
- De zoekperiode om een functie als kennismigrant te vinden voor afgestudeerde vreemdelingen van een hogere beroepsopleiding of wetenschappelijke studie in Nederland, is verlengd van 3 maanden tot maximaal 1 jaar na de datum van voltooiing van de studie of opleiding.
- Kennismigranten en hun gezinsleden zijn vrijgesteld van het inburgeringsvereiste dat vanaf 15 maart 2006 van kracht is geworden.
- Vooruitlopend op de invoering van het nieuwe migratiestelsel is met ingang van 1 januari 2009 een toelatingsregeling voor hoogopgeleiden geïntroduceerd middels een puntensysteem. Op grond van deze regeling kunnen vreemdelingen die hoogopgeleid zijn en tenminste een Master-titel hebben behaald, een verblijfsvergunning voor maximaal 1 jaar krijgen in Nederland om hier een baan als kennismigrant te vinden of om een innovatief bedrijf te beginnen. Deze regeling kan ervoor zorgen dat buitenlandse toptalenten (die op dit moment nog weinig naar Nederland komen maar die wel economische meerwaarde voor Nederland kunnen creëren) gemakkelijker tot Nederland kunnen worden toegelaten.

Profiel kennismigranten en bedrijven

Vanaf de inwerkingtreding van de kennismigrantenregeling eind 2004 tot en met juni 2008 zijn 13.210 eerste verblijfsaanvragen ingewilligd onder het verblijfsdoel 'kennismigrant'. De leidende nationaliteit is de Indiase, gevolgd door de Amerikaanse, Chinese en Japanse. De leeftijdscategorie 18 tot 30 is tot nu toe altijd de grootste geweest en schommelt rond de 50% van het totaal, gevolgd door de leeftijdscategorie 30 tot 40 jaar, die rond de 35% zit. Dit geldt ook voor vervolg verblijfsaanvragen. De meerderheid van de kennismigranten bestaat uit mannen. In de onderzoeksperiode nemen zij ongeveer 75% in, de vrouwen ongeveer 25%. Bij vervolgaanvragen bestaat ongeveer 65% uit mannen en rond 35% aan vrouwen.

De bedrijfssector 'IT en zakelijke diensten' neemt de eerste plaats in van bedrijven die gebruikmaken van de kennismigrantenregeling, gevolgd door 'Industrie', 'Handel' en 'Onderwijs en onderzoek'. Ten opzichte van de monitor van 2005 is deze volgorde gelijk gebleven. De 3 grootste groepen bedrijven die deelnemen aan de kennismigrantenregeling vallen qua grootte onder de categorie 'klein' (11-35 medewerkers), 'micro' (0-10 medewerkers) en 'zeer groot' (100-500 medewerkers). Ten opzichte van de Monitor Kennismigrantenregeling 2005 is de samenstelling van deze top 3 niet gewijzigd.

¹ Een monitor valt onder de categorie van ex durante evaluatieonderzoeken. Andere categorieën zijn ex ante (vooraf) en ex post (achteraf).

Uitvoering kennismigrantenregeling en knelpunten

- Doorlooptijden

Voor de kennismigrantenregeling geldt een versnelde procedure van 2 weken voor eerste verblijfsaanvragen die compleet zijn en ingewilligd worden. In de onderzoeksperiode van deze monitor, vanaf 2005 t/m de tweede helft van 2008, worden steeds meer eerste verblijfsaanvragen met MVV binnen de termijn van 2 weken afgehandeld. In deze periode zit een stijging van ongeveer 40% naar rond de 50%. In de eerste verblijfsaanvragen zonder MVV zit ook een stijging in de onderzoeksperiode, namelijk van 24% naar bijna 38%.

In de aantallen die niet binnen de versnelde procedure zijn afgehandeld, zijn ook aanvragen meegenomen waarin een herstel verzuim termijn is geboden en aanvragen die niet zijn ingewilligd, waardoor een niet helemaal zuiver beeld ontstaat van de doorlooptijden. Vanaf eind 2008 is via 'Sturen op Tijdigheid' een beter onderscheid mogelijk gemaakt. In een volgende monitor kan een verdere onderverdeling beter inzicht geven in de doorlooptijden.

- Informatievoorziening

Gebruikers van de regeling kunnen op verschillende manieren geïnformeerd worden, zoals het internet, de media en het sociaal netwerk. Uit de webenquête is naar voren gekomen dat de IND-website het meest gebruikt is door de bedrijven. Over het algemeen is bijna 60% van de bedrijven tevreden dan wel zeer tevreden over de informatievoorziening. Wel is er meer behoefte naar informatie over onder meer de procedure van de regeling in het algemeen, de laatste ontwikkelingen van de regeling en de vereiste documenten.

- Ketensamenwerking

De snelheid waarmee de kennismigrantenregeling in 2004 in werking trad, zorgde bijvoorbeeld bij de Arbeidsinspectie, voor onduidelijkheid bij de uitvoering van hun taken. Inmiddels is dit grotendeels weggenomen, mede door het regelmatige contact met de IND. De afgelopen jaren hebben ook culturele veranderingen plaatsgevonden die de uitvoering ten goede komen: van een restrictieve houding naar een meer klantgerichte houding die de kennismigrant centraal stelt. Een goed voorbeeld is het expatcentrum² in Amsterdam, waar de IND en de gemeente nauw met elkaar samenwerken. Bij andere organisaties in de keten lijken de klachten over de IND te zijn afgenomen. Echter, over de mate van klantgerichtheid en afhandeling van MVV's op de ambassades in het buitenland is weinig bekend. Over het algemeen vinden de partners in de keten dat de IND zijn draai heeft gevonden en dat de samenwerking in de uitvoering goed verloopt.

- Loketfunctie

De aanvraag voor een verblijfsvergunning voor gezinsleden werd ingediend bij de gemeente waar de kennismigrant zich vestigt; de gemeente stuurde op haar beurt de aanvraag door naar de IND. De IND heeft inmiddels deze loketfunctie overgenomen van de gemeente. Dit geldt ook voor nareizende gezinsleden van kennismigranten die niet tegelijkertijd zijn ingereisd. Ook de uitgifte van documenten loopt nu rechtstreeks via de IND. Ten opzichte van de vorige monitor is dit een goede ontwikkeling in het kader van de dienstverlening aan de klant. Het feit dat het loket nu nog alleen in Rijswijk is gevestigd, zien bedrijven die hebben meegedaan aan de webenquête als het grootste nadeel van de kennismigrantenregeling (zie paragraaf 2.4). De IND heeft inmiddels besloten deze dienst ook aan te gaan bieden op de IND-locaties te Zwolle, 's-Hertogenbosch en Hoofddorp. In de loop van 2009 wordt dit in uitvoering genomen.

- Toezicht en handhaving

Gezien het kleine aantal overtredingen, lijkt een uitbreiding van bedrijfscontroles door de Arbeidsinspectie niet nodig. Het merendeel van de geïnterviewde experts³ geeft wel aan dat er nog winst te behalen valt in de samenwerking met ketenpartners die een controlerende functie uitoefenen. Toezicht en handhaving vindt nog steeds aan de achterzijde van de regeling plaats. De experts geven verder aan dat een verdere ontwikkeling van handhavingssystemen gewenst is – zo is de inijkfunctie in SUWI-net genoemd. Anderzijds mag volgens hen de snelheid waarmee met de kennismigrantenregeling op verblijfsaanvragen wordt beslist niet uit het oog worden verloren. Aan de voorzijde van de regeling is inmiddels een precedent geschapen. De Raad van State heeft de IND in een

² Loket waar kennismigranten en hun gezinsleden in één keer alle informatie over diverse regelingen en diensten kunnen krijgen, hun inschrijving in de Gemeentelijke Basisadministratie kunnen regelen en een verblijfs - document uitgereikt krijgen.

³ Zie bijlage 'Lijst geïnterviewde deskundigen'.

zaak in het gelijk gesteld waarbij de verblijfsaanvraag is afgewezen, omdat het voldoen aan met name het inkomensvereiste niet aannemelijk is gemaakt. In de toekomst is hiermee een aanscherping van de controle aan de voorzijde van de aanvraag mogelijk, zonder dat het nodig is de regelgeving aan te passen, waardoor de eenvoud en de geringe administratieve last behouden blijft.

Effecten beleidswijzigingen

- Arbeidsmigrantenprocedure – kennismigrantenregeling

Alhoewel de mogelijkheid bestaat dat kennismigranten hun verblijf in Nederland via de reguliere arbeidsprocedure bewerkstelligen, zijn er vooralsnog geen opvallende berichten over een sterke daling van het aantal TWV-aanvragen sinds de introductie van de regeling. Dit wijst erop dat met de regeling een nieuwe doelgroep wordt aangetrokken. Zonodig zou op dit gebied een rol voor het CWI zijn weggelegd voor het verwijzen van kennismigranten naar de regeling.

- Nederlandse kenniseconomie

Bijna 90% van de respondenten van de webenquête vindt dat de buitenlandse arbeidskrachten die van de kennismigrantenregeling gebruikmaakt tot de groep hoort die een bijdrage levert aan de versterking van de Nederlandse economie. Kenmerken waar bedrijven waarde aan hechten, zijn specialisatie, een hoog opleidingsniveau en taalvaardigheid. Alhoewel de vraag blijft bestaan of het zwaartepunt van de toetsing alleen het salaris moet zijn, deelt het merendeel van de ondervraagde experts en stakeholders de mening van de respondenten dat met de regeling de kenniseconomie versterkt wordt. Punten van aandacht die ze uitten, zijn onder meer een mogelijke verdringing van Nederlandse arbeidskrachten, een brain drain⁴ in het land van herkomst en het al dan niet werven van kennismigranten in specifieke branches waar een tekort aan personeel bestaat. Het uitbreiden van de toetsingscriteria met bijvoorbeeld vereiste opleidingen en werkervaring is ook ter sprake gekomen. De kanttekening werd geplaatst dat deze uitbreiding tot een complexere procedure kan leiden en de bureaucratie kan verzwaren, wat niet ten goede komt van de doorlooptijd van een verblijfsaanvraag.

Toekomstontwikkelingen

- EU Blue Card

De Europese Commissie heeft het initiatief genomen een vraaggestuurde EU Blue Card te ontwikkelen. Het Nederlandse standpunt gaat uit van complementariteit: de kennismigrantenregeling zal blijven bestaan.

Van één Europese arbeidsmarkt voor hoogopgeleide migranten die recht hebben op vrije intra-EU-mobiliteit is op dit moment nog geen sprake. De Blue Card is vooralsnog alleen geldig in de lidstaat die hem afgeeft. Verder is in het voorstel van de Commissie aandacht besteed aan een eventuele brain drain en aan het bevorderen van circulaire migratie. De nationale kennismigrantenregeling is in het algemeen aantrekkelijker dan de EU Blue Card. De administratieve lasten voor de IND zullen, afhankelijk van de mate waarin op de Blue Card een beroep wordt gedaan, enigszins toenemen. Naar verwachting zijn die extra lasten marginaal.

⁴ Brain drain: het fenomeen waarbij goed opgeleide personen (vaak na hun opleiding) uit een land vertrekken om elders een baan te zoeken. Dit kan emigratie zijn, maar ook een ander langdurig vertrek. De reden hiervan kan bijvoorbeeld zijn dat het salaris in een ander land beter is.

Inhoudsopgave

Managementsamenvatting	4
Inhoudsopgave	7
1. Inleiding	8
1.1. Achtergrond	8
1.2. Doelstelling	8
1.3. Vraagstelling	9
1.4. Onderzoeksmethode	9
1.5. Leeswijzer	10
2. Kennismigrantenregeling: wet- en regelgeving	11
2.1. Kennismigrantenregeling tot 2005	11
2.2. Beleidswijzigingen 2005 - 2008	11
2.3. Hoogopgeleide migranten in de EU	14
2.4. Waardering door bedrijven	15
3. Profiel kennismigranten en bedrijven	16
3.1. Kennismigranten uitgelicht	16
3.2. Bedrijven in beeld	19
3.2.1. Bedrijfssector	19
3.2.1. Bedrijfsgrootte	19
3.3. Bedrijven en kennismigranten	20
4. Uitvoering Kennismigrantenregeling	21
4.1. Verblijfsvergunningen	21
4.2. Versnelde procedure	22
4.2.1. Loketfunctie	22
4.2.2. Doorlooptijden	22
4.3. Informatievoorziening	24
4.4. Ketensamenwerking	25
4.4.1. Expatcentra: samenwerking IND - gemeenten	26
4.5. Toezicht en handhaving	26
5. Effecten beleidswijzigingen	28
5.1. Arbeidsmigrantenprocedure – Kennismigrantenregeling	28
5.2. Nederlandse kenniseconomie	28
5.3. Toekomst	29
6. Slotbeschouwing en aanbevelingen	31
Geraadpleegde bronnen	34
Lijst geïnterviewde deskundigen	35

1. Inleiding

1.1. Achtergrond

In oktober 2004 is de kennismigrantenregeling van start gegaan, die het voor kennismigranten door een snelle en eenvoudige procedure aantrekkelijker moet maken om zich in Nederland te vestigen. De regeling is in lijn met de ambitie van de Nederlandse regering om van Nederland een dynamische kenniseconomie te maken, zoals geformuleerd door het Innovatieplatform van het kabinet-Balkenende II en de Lissabon-strategie van de Europese Commissie.

Onder kennismigranten worden hoogopgeleide vreemdelingen verstaan, die een arbeidsovereenkomst bij een Nederlands bedrijf hebben, en daarbij een bepaald minimum brutosalaris verdienen.⁵ De kennismigrant kan een verblijfsvergunning verkrijgen voor de duur van zijn contract, met een maximum van vijf jaren.

Medio 2005 heeft INDIAC voor het eerst een monitor uitgevoerd naar de kennismigrantenregeling. In deze monitor zijn de ontwikkeling, uitvoering en effecten van de regeling vanaf de totstandkoming van de regeling, op 1 oktober 2004, tot 1 juli 2005 in kaart gebracht. De ontwikkeling van de regeling was toen nog in volle gang. De monitor wees op een aantal voordelen, met name de snelle en eenvoudige procedure die mogelijk is vanwege het eenvoudige toetsingscriterium. De monitor attendeerde echter ook op het bestaan van een aantal nadelen en knelpunten in de uitvoering van de regeling, in het bijzonder de samenwerking tussen ketenpartners, de lange doorlooptijd tot afgifte van het verblijfsdocument, en het feit dat de aanvraag alleen bij het Loket Kennis- en Arbeidsmigratie in Rijswijk kan worden ingediend. De monitor sloot af met concrete aanbevelingen die moeten bijdragen aan verdere verbetering van de kennismigrantenregeling, vooral op het gebied van voorlichting aan klanten en samenwerking met de ketenpartners.

Inmiddels bestaat de kennismigrantenregeling vier jaar en hebben er verschillende beleidswijzigingen plaatsgevonden die aan verbetering van de kennismigrantenregeling moeten bijdragen. Zo is het bijvoorbeeld ook voor startende bedrijven mogelijk gemaakt aan de kennismigrantenmodule deel te nemen. Volgens de eerste berichten lijkt met deze beleidswijzigingen een positieve trend te zijn ingezet.

1.2. Doelstelling

Deze tweede monitor, 'Monitor Kennismigranten 2008', biedt inzicht in de kennismigrantenregeling voor de periode van medio 2005 tot medio 2008. Ten behoeve hiervan schetst de monitor eerst een beeld van de beleidsontwikkelingen die hebben plaatsgevonden in de kennismigrantenregeling. Vervolgens wordt omschreven hoe de uitvoering van de kennismigrantenregeling verloopt. Tot slot wordt inzichtelijk gemaakt in hoeverre met de kennismigrantenregeling een doelgroep wordt bereikt die een meerwaarde betekent voor de Nederlandse kenniseconomie.

⁵ Dit salariscriterium wordt jaarlijks bijgesteld en bedraagt voor 2008 voor kennismigranten van 30 jaar en ouder €47.565,- en jonger dan 30 jaar €34.881,-. Voor studenten geldt een verlaagd salariscriterium.

1.3. Vraagstelling

De vraagstelling die centraal staat in deze tweede 'Monitor Kennismigranten' is:

Hoe heeft de kennismigrantenregeling zich sinds medio 2005 ontwikkeld en wat zijn de gevolgen van deze ontwikkelingen voor de uitvoering en effecten van de kennismigrantenregeling?

Deze vraagstelling is onderverdeeld in een aantal deelvragen, die uit de vorige monitor als uitgangspunt zijn gebruikt, maar aangepast zijn om aansluiting te vinden bij de nieuwe vraagstelling.

1. *Op welke manier heeft de kennismigrantenregeling zich sinds de vorige monitor ontwikkeld?*
2. *Hoe verloopt de uitvoering van de kennismigrantenregeling door de IND?*
3. *Hoe verloopt de uitvoering van de kennismigrantenregeling door andere organisaties?*
4. *In hoeverre hebben de beleidswijzigingen effect op het bereiken van de doelgroep?*

1.4. Onderzoeksmethode

Om een antwoord op deze vragen te krijgen zal worden gebruikgemaakt van een viertal onderzoeksmethoden. Deze komen overeen met de onderzoeksmethoden van de eerste 'Monitor Kennismigranten', zodat er een betrouwbare basis is om de nieuwe monitor met de oude te vergelijken.

- **Deskresearch:** INDIAC bestudeert relevante beleidsstukken en achtergrondinformatie. De beleidsstukken geven inzicht in de wet- en regelgeving die van toepassing is op de kennismigrantenregeling. Met het bestuderen van achtergrondinformatie wordt inzicht verkregen in de bredere context waarin de kennismigrantenregeling is ingebed. Het deskresearch draagt vooral bij aan de beantwoording van deelvragen 1 en 4.
- **Kwantitatieve analyse:** het IND-registratiesysteem INDIS biedt inzicht in het aantal bedrijven en kennismigranten die van de regeling gebruikmaken, evenals kenmerken op het gebied van leeftijd en nationaliteit van de kennismigrant. Ook biedt het inzicht in de doorlooptijden van de kennismigrantenregeling. De kwantitatieve analyse draagt vooral bij aan de beantwoording van deelvragen 1 en 4.
- **Web enquête:** met behulp van het computerprogramma Questback is een korte elektronische enquête gehouden onder bedrijven en instellingen die het convenant uit de kennismigrantenprocedure met de IND hebben ondertekend⁶. Op deze manier is inzicht verkregen in de ervaring en tevredenheid van de klanten. Tevens is met behulp van deze enquête een beter beeld gevormd van de kenmerken van de bedrijven en migranten die van de kennismigrantenregeling gebruikmaken. Bij de bedrijven gaat het onder meer om de kenmerken sector en omvang, en bij de migranten om functie en opleidingsniveau. De web enquête draagt vooral bij aan de beantwoording van deelvragen 2 en 4. De web enquête is uitgezet onder 4450 bedrijven. 750 berichten waren elektronisch niet bezorgbaar. Van de 3700 e-mails die wel zijn bezorgd, hebben 911 respondenten de enquête (gedeeltelijk) ingevuld. De algehele respons onder de bedrijven was ongeveer 25%.
- **Interviews:** door middel van face-to-face interviews met betrokkenen binnen de IND (*Afdeling Uitvoeringsbeleid, Procesdirectie Regulier, Unit Arbeid/ Loket Kennis- en Arbeidsmigratie*) en betrokkenen buiten de IND, waaronder ketenpartners (*Directie Vreemdelingenbeleid, Belastingdienst, Arbeidsinspectie*) en meer informeel betrokkenen (onder meer *Centrum voor Werk en Inkomen, Ministerie van Economische Zaken, Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, Ministerie van Onderwijs Cultuur en Wetenschap* en ook de *Vereniging VNO-NCW*) wordt inzicht gegeven in de uitvoering en effecten van de regeling. De interviews dragen vooral bij aan de beantwoording van deelvragen 2, 3 en 4.

⁶ De bedrijven en instellingen die het convenant hebben ondertekend hoeven niet per definitie reeds de regeling te hebben gebruikt en daadwerkelijk kennismigranten naar Nederland te hebben gehaald.

1.5. Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt de wet- en regelgeving uiteengezet. De wijzigingen in de kennismigrantenregeling vanaf de vorige monitor, juli 2005, worden ook in dit hoofdstuk opgesomd.

Hoofdstuk 3 geeft een beschrijving van de kennismigranten die in Nederland werkzaam zijn en de bedrijven die gebruikmaken van de regeling.

Hoofdstuk 4 gaat over de uitvoering van de regeling. Er wordt onder meer gekeken naar de doorlooptijden, de informatievoorziening aan bedrijven, ketensamenwerking en de ontwikkelingen op het gebied van toezicht en handhaving.

In hoofdstuk 5 worden de effecten de kennismigrantenregeling besproken. Met name zal de groep kennismigranten worden behandeld die zich in Nederland heeft gevestigd en of deze een versterking betekent van de Nederlandse kenniseconomie.

De slotbeschouwing en aanbevelingen van deze monitor staan in het afsluitende hoofdstuk 6.

2. Kennismigrantenregeling: wet- en regelgeving

In dit hoofdstuk worden eerst kort de hoofdpunten van de kennismigrantenregeling, zoals die bestond tot 1 juli 2005, op een rij gezet. Daarna worden de beleidswijzigingen van de kennismigrantenregeling toegelicht die zijn ingevoerd vanaf 1 juli 2005 tot 1 juli 2008 en wordt een blik geworpen op hoogopgeleide migranten in de EU.

2.1. Kennismigrantenregeling tot 2005

Met de invoering van de kennismigrantenregeling beoogt de regering een bijdrage te leveren aan de Nederlandse kenniseconomie. Het streven is een snelle, duidelijke en laagdrempelige procedure. De voornaamste kenmerken van de kennismigrantenregeling staan hieronder opgesomd.

- Voor de definiëring van kennismigranten heeft het kabinet voor een salariscriterium gekozen die gekoppeld is aan een leeftijdscategorie. In 2008 is het vereiste bruto jaarinkomen vastgesteld op € 47.565,- voor kennismigranten van 30 jaar of ouder en € 34.881,- voor kennismigranten jonger dan 30 jaar (met ingang van 1 januari 2009 bedraagt het vereiste bruto jaarinkomen voor kennismigranten van 30 jaar of ouder € 49.087 en voor kennismigranten jonger dan 30 jaar € 35.997).
- De kennismigrant heeft geen tewerkstellingsvergunning⁷ (TWV) nodig om arbeid te verrichten.
- Gezinsleden van de kennismigrant kunnen ook een beroep doen op de regeling. Als voorwaarde werd gesteld dat hun verblijfsaanvraag tegelijkertijd moet zijn ingediend met die van de kennismigrant.
- Een verblijfsvergunning kan voor 5 jaar worden afgegeven (waardoor minder vaak periodiek verlengd hoeft te worden en bijgevolg minder leges betaald moeten worden).
- De verblijfsprocedure loopt via de werkgever, de kennismigrant zelf heeft er minder werk aan.

2.2. Beleidswijzigingen 2005 - 2008

Uitbreiding doelgroep kennismigrantenregeling⁸

Voorheen werden promovendi, ongeacht hun leeftijd, in dienst van onderwijs- of onderzoeksinstituten, en daarnaast universitaire docenten en postdoctoralen onder de dertig jaar aangemerkt als kennismigrant. Zij hoefden niet aan het looncriterium te voldoen⁹. Wel moest de werkgever bij wie zij in dienst traden op grond van een ondertekende verklaring, toegelaten zijn tot de kennismigrantenregeling¹⁰.

Met ingang van 1 januari 2007 is de mogelijkheid om als wetenschappelijk onderzoeker naar Nederland te komen verruimd. Deze categorie is nu gedefinieerd als vreemdelingen die in Nederland te werk worden gesteld in het kader van het doen van wetenschappelijk onderzoek. Daarnaast worden artsen in opleiding tot specialist toegevoegd aan de groep kennismigranten die niet hoeven te voldoen aan het looncriterium. Voor hen geldt dus dat geen separate TWV hoeft te worden aangevraagd. Op deze manier wordt tegemoetgekomen aan de behoefte van Nederlandse universiteiten en onderzoeksinstituten aan uitbreiding van de mogelijkheden om hooggekwalificeerde arbeidskrachten van buiten de Europese Economische Ruimte aan te trekken¹¹.

⁷ Verklaring van het Centrum voor Werk en Inkomen (CWI) dat een werkgever een vreemdeling in Nederland arbeid mag laten verrichten.

⁸ WBV 2006/37

⁹ Zoals ook vastgesteld in richtlijn 2005/71/EG van de Raad van 12 oktober 2005, betreffende een specifieke procedure voor de toelating van onderdanen van derde landen met het oog op wetenschappelijk onderzoek.

¹⁰ Vc2000, B15/4.1

¹¹ Ministerie van Justitie, Verruiming kennismigrantenregeling, persbericht 4 december 2006.

Startende ondernemingen

Arbeidsmigranten die bij startende ondernemingen werkzaam zijn, kunnen sedert 1 januari 2007 ook als kennismigranten aangemerkt worden¹².

Derde loon criterium

Vanaf 20 december 2007 is naast de bestaande looncriteria voor kennismigranten jonger en kennismigranten ouder dan 30 jaar een derde loon criterium aan de kennismigrantenregeling toegevoegd, namelijk een loon criterium voor in Nederland afgestudeerde vreemdelingen die in aansluiting op hun studie dan wel gedurende het zoekjaar werk vinden waarmee zij zich als kennismigrant kunnen aanmerken¹³. Voor vreemdelingen die met toepassing van dit nieuwe loon criterium een verblijfsvergunning verkrijgen, blijft bij de verlenging van de geldigheidsduur van de verblijfsvergunning het nieuwe loon criterium van toepassing. Dit derde loon criterium is lager dan de eerdergenoemde twee looncriteria. Per 1 januari 2008 was de hoogte van dit loon criterium vastgesteld op € 25.000,- (Dit bedrag is per 1 januari 2009 verhoogd naar € 25.800,-).

Verlenging zoekperiode afgestudeerde vreemdelingen

De zoekperiode om een functie als kennismigrant te vinden voor vreemdelingen die met goed gevolg een hogere beroepsopleiding of wetenschappelijke studie in Nederland hebben afgerond, is verlengd van drie maanden tot maximaal één jaar, zonder recht op bijstand, na de datum van voltooiing van de studie of opleiding¹⁴.

De maatregelen tot verlaging van het salariscriterium en de verlenging van de zoekperiode zijn genomen om afgestudeerde buitenlandse studenten meer mogelijkheden te geven een baan als kennismigrant te vinden¹⁵. Tijdens de zoekperiode krijgen afgestudeerde buitenlandse studenten toegang tot de arbeidsmarkt zonder dat daarbij een TWV vereist is. Hiertoe wordt de verblijfsvergunning voorzien van een aantekening "arbeid is vrij toegestaan", zodat duidelijk is dat aan de verblijfsvergunning geen beperkingen zijn verbonden met betrekking tot het verrichten van arbeid. Ook zal er voor deze groep tijdens de zoekperiode een uitzondering zijn voor de volksverzekeringen. Voor buitenlandse afgestudeerden die betaalde arbeid verrichten, geldt deze uitzondering niet.

Vrijgesteld van inburgeringsvereiste¹⁶

Per 15 maart 2006 is de nieuwe Wet inburgering in het buitenland (WIB) van kracht geworden¹⁷. Het inburgeringsvereiste geldt voor vreemdelingen in de leeftijd van 16 tot 65 jaar die vóór hun komst naar Nederland in het bezit moeten zijn van een Machtiging tot Voorlopig Verblijf (MVV)¹⁸ én die voor een niet-tijdelijk verblijfsdoel naar Nederland komen. Dit betekent voor deze doelgroep dat in ieder geval eerst aan het inburgeringsvereiste moet zijn voldaan alvorens een MVV kan worden afgegeven. Een aantal categorieën zijn vrijgesteld van het inburgeringsvereiste. Hieronder vallen onder anderen vreemdelingen die arbeid in loondienst of arbeid als zelfstandige zullen verrichten. Kennismigranten zijn ook een uitzonderingscategorie. Dit geldt ook voor de gezinsleden van de vreemdelingen die vallen onder de genoemde verblijfsdoelen.

¹² WBV 2006/37

¹³ WBV 2007/36

¹⁴ WBV 2007/36

¹⁵ Staatsblad 2007 502, Besluit van 28 november 2007 tot wijziging van het Besluit uitvoering Wet arbeid vreemdelingen en het Besluit uitbreiding en beperking kring verzekerden volksverzekeringen 1999 tot aanpassing van het zoekjaar en de inkomensgrens van in Nederland afgestudeerde vreemdelingen binnen de kennismigrantenregeling.

¹⁶ Europees Migratie Netwerk (EMN): 2007, Rapport Hoogopgeleide migranten uit derde landen – Voorwaarden voor toegang en verblijf in Nederland, Rijswijk.

¹⁷ Het inburgeringsvereiste bestaat uit het beschikken over een basiskennis van de Nederlandse taal en Nederlandse samenleving. De kennis wordt getoetst in het land van herkomst dan wel in het land van bestendig verblijf.

¹⁸ Visum waarmee een vreemdeling naar Nederland kan reizen om hier een verblijfsvergunning aan te vragen bij de gemeente of IND. Voordat de MVV wordt verstrekt, wordt gecontroleerd of de vreemdeling voldoet aan alle voorwaarden om in Nederland te verblijven. De MVV wordt aangevraagd en uitgereikt op een Nederlandse ambassade of consulaat in het land van herkomst dan wel bestendig verblijf.

Vraaggestuurd- en aanbodgestuurd systeem

Nederland hanteert op dit moment een vraaggestuurd systeem. De arbeidsmigrant moet in ieder geval eerst aantonen over werk te zullen beschikken alvorens hij toegang en verblijf kan verkrijgen. Vooruitlopend op de invoering van het nieuwe migratiestelsel wordt met ingang van 1 januari 2009 een toelatingsregeling voor hoogopgeleiden geïntroduceerd. Dit valt eigenlijk buiten de onderzoeksperiode van deze monitor, maar wordt volledigheidshalve nu behandeld. Op grond van deze regeling kunnen vreemdelingen die hoogopgeleid zijn en tenminste een Master-titel hebben behaald, een verblijfsvergunning voor maximaal 1 jaar krijgen in Nederland om hier een baan als kennismigrant te vinden of om een innovatief bedrijf te beginnen. Deze regeling kan ervoor zorgen dat buitenlandse toptalenten (die op dit moment nog niet naar Nederland komen maar die wel economische meerwaarde voor Nederland kunnen creëren) gemakkelijker tot Nederland kunnen worden toegelaten. Vanuit het buitenland komen vreemdelingen in aanmerking die een opleiding hebben afgerond aan een universiteit die staat in de top 150 van twee internationaal erkende ranglijsten¹⁹. Hoogopgeleiden hebben tot drie jaar na de datum van hun afstuderen de mogelijkheid om van deze regeling gebruik te maken.

Naast het hebben behaald van de Master-titel aan een van de genoemde onderwijsinstellingen, wordt de vreemdeling getoetst aan de hand van een puntensysteem. Hierbij wordt getoetst op het niveau van de opleiding, op leeftijd en op indicatoren voor het welslagen in Nederland. De hoogopgeleide komt voor een verblijfsvergunning in aanmerking indien hij minimaal 35 van de 40 punten scoort. Met een Master-grad kan de vreemdeling 25 punten halen en met een Doctor-grad 30 punten. Is de vreemdeling tussen de 21 en 40 jaar dan levert dat 5 extra punten op. Heeft de hoogopgeleide eerder in Nederland gewerkt of gestudeerd of spreekt hij Nederlands of Engels of heeft hij zijn diploma behaald in een land dat is aangesloten bij de Bologna-verklaring, dan levert dat 5 punten extra op. Hoogopgeleiden die van deze regeling gebruik willen maken, worden niet getoetst op hun middelen van bestaan. Indien de hoogopgeleide zijn gezinsleden ook wil laten overkomen naar Nederland, gelden de normale voorwaarden in het kader van gezinshereniging (waaronder het beschikken over voldoende middelen van bestaan).

Gedurende de verblijfsvergunning op grond van de regeling Hoogopgeleide kan de vreemdeling in Nederland zoeken naar een baan als kennismigrant. Daartoe zal de werkgever moeten zijn toegelaten tot de kennismigrantenregeling bij de IND. Voor de hoogopgeleide geldt hierbij het verlaagde salariscriterium om als kennismigrant te worden aangemerkt. Zodra hij een baan als kennismigrant heeft gevonden, kan hij de verblijfsvergunning wijzigen naar een verblijfsvergunning als kennismigrant. Ook kan de hoogopgeleide binnen het zoekjaar een innovatief bedrijf starten in Nederland. Indien dit na maximaal 1 jaar gelukt is, kan hij om wijziging van de verblijfsvergunning vragen naar verblijf als zelfstandige. Daarbij moet dan wel worden voldaan aan de daarvoor geldende voorwaarden.

Vreemdelingen die een verblijfsvergunning krijgen op grond van de regeling Hoogopgeleiden, mogen gedurende dat zoekjaar arbeid in loondienst verrichten indien hun werkgever beschikt over een tewerkstellingsvergunning. Hun gezinsleden mogen ook arbeid in loondienst verrichten indien de werkgever beschikt over een tewerkstellingsvergunning. Als de hoogopgeleide de status van kennismigrant of van zelfstandige heeft verkregen, mogen gezinsleden zich vrij op de arbeidsmarkt bewegen.

¹⁹ Het gaat hierbij om de top-150 universiteiten in de ranglijsten zoals die door de 'Times Higher Education Supplement' en door de 'Jiao Tong Shanghai University' in het jaar 2007 zijn gepubliceerd. Daarnaast komen ook vreemdelingen die een erkende opleiding op Master-niveau hebben afgerond of zijn gepromoveerd aan een Nederlandse instelling voor hoger onderwijs in aanmerking voor deze regeling.

2.3. Hoogopgeleide migranten in de EU

In de vorige monitor was één van de suggesties voor vervolgonderzoek het vergelijken van Nederland met andere lidstaten binnen de EU. In 2006 heeft het Europees Migratie Netwerk²⁰ een studie uitgevoerd naar de voorwaarden voor toegang en verblijf van hoogopgeleide migranten uit derde landen²¹. Aan de uitvoering van deze studie deden behalve Nederland, ook Oostenrijk, België, Estland, Duitsland, Griekenland, Ierland, Italië, Letland, Zweden en het Verenigd Koninkrijk mee. Op basis van de landenrapportages van deze landen stelde de Europese Commissie een syntheserapport op. Hieronder volgt een verkorte weergave van de samenvatting van dat rapport.

Definiëring hoogopgeleide migrant

Hoogopgeleide migranten worden verschillend gedefinieerd door de genoemde lidstaten, waardoor de voorwaarden voor toegang en verblijf niet in elke lidstaat gelijk zijn. Zo hanteren Nederland en België volgens wet- en regelgeving een inkomenseis. België houdt in de praktijk ook rekening met relevante opleidingen en werkervaring. In Ierland is de hoogte van het inkomensvereiste doorgaans een bruto jaarinkomen van € 60.000. Oostenrijk gaat uit van een combinatie van een degelijke opleiding en werkervaring en legt de nadruk op vaardigheden die schaars zijn. Ook dient een hoogopgeleide migrant aan een bepaalde inkomenseis te voldoen (minimaal € 2200 bruto per maand). Duitsland, Italië, Zweden en het Verenigd Koninkrijk gebruiken zowel opleiding als werkervaring als toetsinstrument. In Estland, Griekenland en Letland is nog geen wet- en regelgeving vastgesteld, maar wordt getoetst aan de hand van praktijkervaring.

Hieronder volgt een schematische weergave van de voorwaarden voor toegang en verblijf die in de genoemde lidstaten worden gehanteerd.

Tabel 1 Voorwaarden voor toegang en verblijf hoogopgeleide migranten in EU-lidstaten

	Inkomen	Opleiding	Werkervaring
Oostenrijk	X	X	X
België	X	-	-
Estland	-	-	-
Duitsland		X	X
Griekenland	-	-	-
Ierland	X		
Italië		X	X
Letland	-	-	-
Zweden	-	X	X
Verenigd Koninkrijk	-	X	X

Bron: Europese Commissie, Synthese rapport 'Conditions of Entry and Residence of Third Country Highly-Skilled Workers in the EU', 2007.

Als uitzondering bestaat in het Verenigd Koninkrijk naast het vraaggestuurd systeem ook een aanbodgestuurd systeem waarbij een migrant aan de hand van een totaal aantal punten voor opleiding en werkervaring zijn verblijf kan realiseren. Oostenrijk, Estland, Griekenland, Italië en Letland hanteren een quotasysteem om de toegang tot hun nationale arbeidsmarkten te reguleren.

Ervaringsgegevens

De genoemde lidstaten hebben in beperkte mate evaluaties uitgevoerd naar hoogopgeleide migranten. In het Verenigd Koninkrijk was het beeld dat de wet- en regelgeving erg complex was en de uitvoering bureaucratisch. Ook Italië geeft aan dat de procedures ingewikkeld zijn. In Oostenrijk blijkt het voor

20 Het Europees Migratie Netwerk (EMN) is een initiatief van de Europese Commissie en heeft als doel tegemoet te komen aan de informatiebehoefte van de communautaire instellingen en van de autoriteiten en instellingen van de lidstaten op het gebied van migratie en asiel door ter ondersteuning van de beleidsvorming op deze gebieden in de Europese Unie actuele, objectieve, betrouwbare en vergelijkbare informatie te verstrekken. Het EMN heeft ook tot taak het publiek over deze onderwerpen voor te lichten.

21 European Migration Network, "Conditions of Entry and Residence of Third Country Highly-Skilled Workers in the EU", Directorate-General Justice, Freedom and Security / European Commission, Luxembourg, 2007.

hoogopgeleide migranten moeilijk te zijn een soortgelijke positie te verkrijgen als in het land van herkomst omdat de positie mede op basis van senioriteit bepaald wordt. Zweden en het Verenigd Koninkrijk bieden hoogopgeleide migranten taalcursussen aan naar aanleiding van geïnventariseerde behoeften van deze groep. Verder heeft Zweden voor hen ook voorzieningen in de gezondheidszorg.

Italië en Zweden geven aan dat migranten die hun opleiding in desbetreffend land hebben voltooid een beter uitzicht hebben op het vinden van een baan op gepast niveau.

De Europese Commissie doet in het synthesrapport verder de suggestie om hoogopgeleide migranten volgens de ISCO-88 (Internationale standaardclassificatie van beroepen, versie 1988) te classificeren ten behoeve van dataregistratie die een betere vergelijkbaarheid opleveren. De categorieën die onder de noemer hoogopgeleide migrant vallen, zijn ten eerste *legislators*, *senior officials* en *managers*, ten tweede *professionals* en ten derde *technicians and associate professionals*.

Het CBS gebruikt reeds ISCO-88 voor een onderverdeling van de gehele beroepsbevolking in Nederland, maar hanteert geen onderscheid naar nationaliteit, zodat migranten niet beter onder de loep genomen kunnen worden.

2.4. Waardering door bedrijven

Door middel van een web enquête zijn bedrijven die aan de regeling deelnemen bevraagd naar hun ervaring en waardering van de regeling. Zo ook naar wat zij de vijf belangrijkste voordelen vonden. In volgorde van belangrijkheid zijn deze:

- het feit dat er geen aparte TWV nodig is;
- de snelle beslistermijn;
- één enkele aanvraagprocedure;
- de duur van de geldigheid van de verblijfsvergunning van (maximaal) vijf jaar;
- het speciale contactpunt (IND-loket Kennis en Arbeidsmigratie).

Daarentegen vonden zij de vijf grootste nadelen:

- het feit dat het IND-loket Kennis en Arbeidsmigratie alleen in Rijswijk is gevestigd;
- de hoogte van het salariscriterium;
- de geldigheidsduur van de verblijfsvergunning voor echtgeno(o)t(e)/partner van (maximaal) één jaar;
- de termijn voor de behandeling van aanvragen;
- de registratie van het huwelijk/partnerschap.

43,4% (van 519 respondenten) vindt dat de uitvoering van de kennismigrantenregeling verbeterd is ten opzichte van het moment dat het desbetreffende bedrijf er voor het eerst gebruik van maakte. 6,9% vindt zelfs dat het zeer verbeterd is. 22% zegt dat het gelijk is gebleven. Bijna 3% is van mening dat verslechterd dan wel zeer verslechterd is en bijna 25% had er geen mening over.

3. Profiel kennismigranten en bedrijven

In dit hoofdstuk worden een aantal kenmerken van kennismigranten en van de bedrijven die deelnemen aan de kennismigrantenregeling weergegeven. Er wordt onder meer gekeken naar het aantal ingewilligde verblijfsvergunningen bij de eerste en de vervolg verblijfsaanvragen van de kennismigranten, de top 10 nationaliteiten en naar leeftijd en geslacht. Verder worden de deelnemende bedrijven in beeld gebracht: de sectoren waarin zij opereren en hun bedrijfsgrootte

3.1. Kennismigranten uitgelicht

3.1.1. Nationaliteit

Tabel 2 Kennismigranten: top 10 nationaliteiten bij ingewilligde aanvragen om een eerste verblijfsvergunning

Nationaliteit	2005		2006		2007		2008*					
		%		%		%		%				
Indiase	2	280	17	1	934	26	1	1.513	29	1	855	30
Amerikaanse	1	286	18	2	528	15	2	734	14	2	363	13
Chinese	3	98	6	3	189	5	3	341	7	3	184	7
Japanse	4	88	5	4	189	5	4	259	5	4	155	5
Turkse	5	79	5	5	160	4	5	256	5	5	133	5
Zuid-Afrikaanse	11	37	2	10	98	3	7	150	3	6	123	4
Roemeense	12	36	2	11	93	3	9	141	3	7	82	3
Australische	6	76	5	6	131	4	10	129	2	8	79	3
Russische	9	50	3	9	109	3	6	157	3	9	74	3
Canadese	8	52	3	8	111	3	8	142	3	10	66	2
Overig		531	33		1.050	29		1.355	26		780	28
Totaal		1.613	100		3.592	100		5.177	100		2.828	100

* tot en met juni 2008

Bron: INDIAC, Trendrapportage Regulier 2008

Tabel 3 Kennismigranten: top 10 nationaliteiten bij ingewilligde aanvragen om een vervolg verblijfsvergunning

Nationaliteit	2005		2006		2007		2008*					
		%		%		%		%				
Indiase	4	36	6	3	114	9	2	352	13	1	338	21
Chinese	1	85	14	1	214	17	1	438	17	2	247	15
Amerikaanse	2	83	13	2	140	11	3	283	11	3	156	10
Turkse	11	15	2	8	51	4	4	143	5	4	72	5
Indonesische	14	14	2	11	36	3	7	92	3	5	68	4
Australische	3	59	9	4	65	5	5	115	4	6	48	3
Russische	8	20	3	5	56	4	6	112	4	7	48	3
Japanse	10	16	3	6	55	4	8	91	3	8	45	3
Zuid-Afrikaanse	5	29	5	9	45	3	11	47	2	9	35	2
Canadese	6	28	4	10	42	3	10	72	3	10	35	2
Overig		250	39		473	37		885	34		506	32
Totaal		636	100		1.291	100		2.630	100		1.599	100

* tot en met juni 2008

Bron: INDIAC, Trendrapportage Regulier 2008

In tabel 2 staan de top 10 nationaliteiten bij eerste aanvragen als kennismigrant. De Indiase, Amerikaanse en Chinese nationaliteiten staan in de top 3 sinds het bestaan van de regeling. De Zuid-Afrikaanse en Roemeense nationaliteit zijn in opkomst. Bij de vervolgaanvragen staan wederom in de top 3 de Indiase, Chinese en Amerikaanse nationaliteiten. Hier is de Indonesische nationaliteit in opkomst.

3.1.2. Leeftijd

Tabel 4 Kennismigranten: Leeftijd bij ingewilligde aanvragen om een eerste verblijfsvergunning

Leeftijd	2005	%	2006	%	2007	%	2008*	%
0 tot 18	2	0	1	0	1	0	5	0
18 tot 30	735	46	1.790	50	2.672	52	1.404	50
30 tot 40	585	36	1.230	34	1.745	34	1.037	37
40 tot 50	215	13	410	11	534	10	257	9
50 tot 60	73	5	157	4	223	4	122	4
65+	2	0	4	0	2	0	3	0
Onbekend	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal	1.613	100	3.592	100	5.177	100	2.828	100

* tot en met juni 2008

Bron: INDIAC, Trendrapportage Regulier 2008

In tabel 4 is voor de periode 2005 tot en met juni 2008 de spreiding weergegeven van het aantal ingewilligde aanvragen om een eerste verblijfsvergunning voor verblijf als kennismigrant over leeftijdscategorieën van de vreemdeling.

Tabel 5 Kennismigranten: leeftijd bij ingewilligde aanvragen om een vervolg verblijfsvergunning

Leeftijd	2005	%	2006	%	2007	%	2008*	%
0 tot 18	0	0	0	0	0	0	0	0
18 tot 30	272	43	668	52	1.437	55	847	53
30 tot 40	223	35	401	31	883	34	558	35
40 tot 50	105	17	176	14	225	9	135	8
50 tot 60	36	6	45	3	79	3	54	3
65+	0	0	1	0	6	0	5	0
Onbekend	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal	636	100	1.291	100	2.630	100	1.599	100

* tot en met juni 2008

Bron: INDIAC, Trendrapportage Regulier 2008

In tabel 5 is voor de periode 2005 tot en met juni 2008 de spreiding weergegeven van het aantal ingewilligde aanvragen om een vervolg verblijfsvergunning voor verblijf als kennismigrant over leeftijdscategorieën van de vreemdeling.

Bij zowel de aanvragen om een eerste verblijfsvergunning als de aanvragen om een vervolg verblijfsvergunning toont de leeftijdscategorie 18 tot 30 jaar een stijging. De categorie 30 tot 40 jaar heeft geen grote fluctuaties en in die van 40 tot 50 jaar zit een daling.

3.1.3. Geslacht

Tabel 6 Kennismigranten: geslacht bij ingewilligde aanvragen om een eerste verblijfsvergunning

Geslacht	2005	%	2006	%	2007	%	2008*	%
Man	1.178	73	2.675	76	3.876	75	2.143	76
Vrouw	433	27	917	26	1.301	25	685	24
Onbekend	2	0	0	0	0	0	0	0
Totaal	1.613	100	3.592	100	5.177	100	2.828	100

* tot en met juni 2008

Bron: INDIAC, Trendrapportage Regulier 2008

In tabel 6 is voor de periode 2005 tot en met juni 2008 de spreiding weergegeven van het aantal ingewilligde aanvragen om een eerste verblijfsvergunning voor verblijf als kennismigrant over het geslacht van de vreemdeling.

Tabel 7 Kennismigranten: geslacht bij ingewilligde aanvragen om een vervolg verblijfsvergunning

Geslacht	2005	%	2006	%	2007	%	2008*	%
Man	435	68	856	66	1.758	67	1.088	68
Vrouw	201	32	435	34	872	33	511	32
Totaal	636	100	1.291	100	2.630	100	1.599	100

* tot en met juni 2008

Bron: INDIAC, Trendrapportage Regulier 2008

In tabel 7 is voor de periode 2005 tot en met juni 2008 de spreiding weergegeven van het aantal ingewilligde aanvragen om een vervolg verblijfsvergunning voor verblijf als kennismigrant over het geslacht van de vreemdeling.

In zowel de aanvragen om een eerste verblijfsvergunning als om een vervolg verblijfsvergunning zijn vrouwen in de minderheid. In eerste verblijfsaanvragen is de groep mannen drie keer groter dan die van de vrouwen; in vervolg verblijfsaanvragen is die twee keer zo groot. Enkele mogelijke verklaringen zijn de volgende.

- De arbeidsparticipatie van vrouwen, die tot de groep behoren van potentiële kennismigrant, is kleiner dan van mannen in de landen van herkomst.
- De potentiële vrouwelijke kennismigranten zijn minder flexibel om internationaal te migreren dan mannen die hoog opgeleid zijn. Denk hierbij aan culturele aspecten zoals de zorgfunctie die aan de vrouw wordt toegeschreven²².

3.1.4. Student - kennismigrant

Tabel 8 studenten met verblijfsaanvraag wijziging beperking naar kennismigrant

Eerdere verblijfsdoel	2005	2006	2007	2008*	Totaal
Aanvullende examens	<10	<10	10	<10	30
Voorbereidend jaar WO			<10	<10	<10
Studie voortgezet-/beroepsonderwijs	<10		<10		<10
Studie aan hoger onderwijs	280	450	760	310	1800
WO	<10	<10	<10	<10	20
Totaal	280	460	780	330	1850

* tot en met juni 2008

Bron: M&C Management Informatie, 2008

In tabel 8 is het aantal studenten weergegeven dat een aanvraag heeft ingediend voor het wijziging van het verblijfsdoel naar kennismigrant. Opvallend is dat het overgrote aantal van deze aanvragen in de categorie zit van studenten die eerder verblijf hadden op grond van een studie aan het hoger onderwijs. Een vervolgonderzoek naar de inwilligingen van de aanvragen, functieniveau en bedrijfssector van de kennismigrant kan interessante gegevens opleveren.

²² 13th International Metropolis Conference, Bonn, 31 oktober 2008. Seminar 'Gender Dimensions of International Labour Migration, Development and Integration'. Keynotes Nana Oishi (International Christian University, Tokyo, Japan) en Keiko Osaki (Population and Social Integration Section, Emerging Social Issues Division, UNESCAP, Bangkok, Thailand).

3.2. Bedrijven in beeld

3.2.1. Bedrijfssector

Tabel 9 Sectoren waarin bedrijven opereren die gebruik maken van de kennismigrantenregeling

Sector	Aantal	%
IT en zakelijke diensten	287	31,6
Industrie	121	13,3
Handel	78	8,6
Onderwijs en onderzoek	68	7,5
Financiële diensten	63	7,0
Zorg en welzijn	44	4,9
Vervoer en communicatie	39	4,3
Bouwnijverheid	14	1,5
Landbouw en visserij	11	1,2
Horeca	10	1,1
Openbaar bestuur en openbaar nut	6	0,7
Overig	166	18,3
Totaal	907	100

Bron: Web enquête INDIAC, 2008

In tabel 9 staan bedrijven die gebruikmaken van de kennismigrantenregeling naar sector waarbinnen zij opereren. Uit de web enquête blijkt dat de meeste deelnemende bedrijven in de sector 'IT en zakelijke diensten' opereren (31,6%), gevolgd door 'Industrie' (13,3%), Handel (8,6%) en 'Onderwijs en onderzoek' (7,5%). Ten opzichte van de monitor van 2005 is deze volgorde gelijk gebleven.

Van de huidige deelnemende bedrijven opereert het overgrote deel, 78,5%, zowel nationaal als internationaal, 14,8% alleen nationaal en 6,7% alleen internationaal.

3.2.1. Bedrijfsgrootte

Tabel 10 Bedrijfsgrootte deelnemende bedrijven kennismigrantenregeling

Bedrijfsgrootte	Aantal	%
Klein: 11-35 medewerkers	215	24,0
Micro: 0-10 medewerkers	193	21,5
Zeer groot: 100-500 medewerkers	170	19,0
Macro: meer dan 500 medewerkers	149	16,6
Groot: 51-100 medewerkers	105	11,8
Middelgroot: 36-50 medewerkers	64	7,1
Totaal	898	100

Bron: Web enquête INDIAC, 2008

In tabel 10 staan de bedrijven die als deelnemer van de kennismigrantenregeling staan geregistreerd in volgorde van bedrijfsgrootte. De drie grootste groepen bedrijven die deelnemen aan de kennismigrantenregeling vallen qua grootte onder de categorie 'klein' (11-35 medewerkers), 'micro' (0-10 medewerkers) en 'zeer groot' (100-500 medewerkers). Ten opzichte van de Monitor Kennismigrantenregeling 2005 is de samenstelling van deze top 3 niet gewijzigd.

Van de bedrijven die hierboven staan genoemd staat bijna 15% vanaf het begin van de regeling (eind 2004) geregistreerd als deelnemer, bijna 20% twee tot drie jaar en 22,5% sinds één tot twee jaar. De overige bedrijven staan korter dan een jaar geregistreerd.

3.3. Bedrijven en kennismigranten

De bedrijven zijn ook bevraagd naar de arbeidsduur van kennismigranten in Nederland. Hieruit blijkt dat 39% van de kennismigranten gemiddeld één tot drie jaar in Nederland werkzaam is; 31 % voor de duur van vier tot vijf jaar; 9% voor zes maanden tot een jaar; en 2% gedurende enkele maanden (20% had hier geen informatie over).

43% Laat de gezinsleden niet overkomen (of is alleenstaand), van 26% reist het gezin meestal gelijktijdig mee met de kennismigrant naar Nederland, terwijl van 23% de gezinsleden na enige tijd na de kennismigrant naar Nederland komt. (13% had hier geen informatie over).

4. Uitvoering Kennismigrantenregeling

De snelheid waarmee de kennismigrantenregeling tot stand is gekomen, heeft de nodige druk uitgeoefend op de uitvoering van dit nieuwe beleid. Wel is de IND erin geslaagd de uitvoering van de regeling, ondanks de hoge mate van voortvarendheid in de doorvoering ervan, in een kort tijdsbestek in goede banen te leiden. In de afgelopen jaren zijn desalniettemin punten van verbetering geconstateerd die de uitvoering van de regeling ten goede kunnen komen. Dit hoofdstuk gaat enerzijds in op de uitvoering door de IND zelf; anderzijds op de uitvoering van de kennismigrantenregeling door een aantal ketenpartners van de IND. Ook op het gebied van de uitvoering wordt teruggeblikt op de bevindingen van de vorige monitor.

4.1. Verblijfsvergunningen

Tabel 11 Kennismigranten: aantal ingewilligde verblijfsvergunningen

Jaar	Aantal	%
2005	1.613	12,2
2006	3.592	27,2
2007	5.177	39,2
2008*	2.828	21,4
Totaal	13.210	100

* tot en met juni 2008

Bron: INDIAC, Trendrapportage Regulier 2008

In tabel 11 staat het aantal ingewilligde eerste verblijfsaanvragen (eerste aanleg) in het kader van de kennismigrantenregeling voor de periode 2005 tot en met juni 2008. Hier blijkt een jaarlijks stijgende lijn in te zitten, ervan uitgaande dat het aantal in de tweede helft van 2008 minimaal even groot is als in de eerste helft.

Tabel 12 Kennismigranten: aanvragen om een eerste verblijfsvergunning

Eerste verblijfsvergunning	2005	%	2006	%	2007	%	2008*	%
Ingediende aanvragen	2.007	100	3.934	100	5.376	100	3.186	100
Beslissingen op aanvragen	1.699	100	3.710	100	5.303	100	2.905	100
- Afwijzingen	46	3	45	1	84	2	41	1
- Inwilligingen	1.613	95	3.592	97	5.177	98	2.828	97
- Overige beslissingen	40	2	73	2	42	1	36	1

* tot en met juni 2008

Bron: INDIAC, Trendrapportage Regulier 2008

Tabel 13 Kennismigranten: aanvragen om een vervolg verblijfsvergunning

Vervolg verblijfsvergunning	2005	%	2006	%	2007	%	2008*	%
Ingediende aanvragen	954	100	1.775	100	3.080	100	1.848	100
Beslissingen op aanvragen	2.394	100	5.242	100	3.060	100	1.738	100
- Afwijzingen	77	3	188	4	270	9	60	1
- Inwilligingen	2.249	94	4.883	93	2.630	85	1.599	97
- Overige beslissingen	68	3	171	3	160	5	79	1

* tot en met juni 2008

Bron: INDIAC, Trendrapportage Regulier 2008

4.2. Versnelde procedure

Het IND-loket Kennis- en Arbeidsmigratie hanteert een versnelde procedure van twee weken voor verblijfsaanvragen van kennismigranten. Voorwaarde daarbij is dat de aanvraag compleet is. De versnelde procedure werd ook toegepast op verblijfsaanvragen van de gezinsleden van de kennismigrant die tegelijkertijd met de kennismigrant de aanvraag indienen. Was die niet het geval, dan beslisten de reguliere units op de aanvragen en werd de wettelijke beslistermijn aangehouden.

De versnelde procedure geldt nu ook voor verblijfsaanvragen van gezinsleden die niet tegelijkertijd met de kennismigrant hun aanvraag hebben ingediend. Een andere wijziging is dat niet meer de reguliere units op deze aanvragen beslissen, maar het IND-loket Kennis- en Arbeidsmigratie.

Het loket beslist nu ook op verblijfsaanvragen die niet compleet zijn aangeleverd. Voor deze aanvragen geeft het loket een termijn om het verzuim in de aanvraag te herstellen. Een belangrijke wijziging is dat het loket de beslistermijn probeert aan te houden van twee weken zodra het verzuim hersteld is en de verblijfsaanvraag gecompleteerd is. Dit geldt voor alle aanvragen die in het kader van de kennismigrantenregeling worden ingediend, waaronder de aanvragen om verlenging, wijziging van een ander verblijfsdoel naar verblijf als kennismigrant, etc.

4.2.1. Loketfunctie

De aanvraag voor een verblijfsvergunning voor gezinsleden werd ingediend bij de gemeente waar de kennismigrant zich vestigt; de gemeente stuurde op haar beurt de aanvraag door naar de IND. De IND heeft inmiddels deze loketfunctie overgenomen van de gemeente. Dit geldt ook voor nareizende gezinsleden van kennismigranten die niet tegelijkertijd zijn ingereisd. Ten opzichte van de vorige monitor is dit een goede ontwikkeling in het kader van de dienstverlening aan de klant.

Het feit dat het loket nu nog alleen in Rijswijk is gevestigd, zien bedrijven die hebben meegedaan aan de web enquête als het grootste nadeel van de kennismigrantenregeling (zie paragraaf 2.4). De IND heeft inmiddels besloten deze dienst ook aan te gaan bieden op de IND-locaties te Zwolle, 's-Hertogenbosch en Hoofddorp. In de loop van 2009 wordt dit in uitvoering genomen.

4.2.2. Doorlooptijden

Voor de kennismigrantenregeling geldt een versnelde procedure van twee weken voor eerste verblijfsaanvragen. In beginsel worden aanvragen in het kader van de regeling binnen deze termijn afgehandeld als er sprake is van een complete aanvraag én als het om een inwilligend besluit gaat. Voor aanvragen die niet compleet zijn of afgewezen worden, geldt deze versnelde procedure niet.

Tabel 14 Kennismigranten: doorlooptijd tussen verblijfsaanvraag MVV/VVR en beslissing door IND

Doorlooptijd	MVV	%	VVR	%
0 – 2 weken	35	8	76	9
2 – 4 weken	190	41	213	27
4 weken of langer	192	41	300	38
onbekend	47	10	207	26
Totaal	464	100	796	100

Bron: Web enquête INDIAC, 2008

In tabel 14 staan de doorlooptijden die zijn doorgegeven door bedrijven in de web enquête. Ze zijn uitgedrukt in weken tussen de verblijfsaanvraag en het besluit daarop door de IND. In beide categorieën, aanvragen met en zonder MVV, lijkt de doorlooptijd in een grote meerderheid van de aanvragen langer dan twee weken.

De grootste groep (ruim 38% van 378 respondenten) gaf aan dat de reden voor het langer duren dan twee weken van de beslistermijn onbekend was. Volgens bijna 36% lag de reden van de vertraging bij de IND; bij ongeveer 16% zou herstel verzuim geboden zijn, omdat de aanvraag niet compleet was.

Tabel 15 Kennismigranten: doorlooptijd tussen eerste verblijfsaanvraag met MVV en besluit door IND

Doorlooptijd	2005	%	2006	%	2007	%	2008*	%
0 – 2 weken	470	40,7	860	29,5	1660	38,4	1410	49,7
2 – 4 weken	330	28,6	1100	37,9	1610	37,1	760	26,8
4 weken of langer	350	30,7	950	32,7	1060	24,5	670	23,5
Totaal	1150	100	2910	100	4330	100	2840	100

* tot en met juni 2008

Bron: M&C Management Informatie (Aantallen afgerond op tientallen)

In tabel 15 staat de doorlooptijd tussen de eerste verblijfsaanvraag als kennismigrant met MVV en het besluit van de IND. Het percentage afdoeningen binnen twee weken is het hoogst, behalve in 2006. De uitschieter was in 2008, met bijna 50%.

Tabel 16 Kennismigranten: doorlooptijd tussen eerste verblijfsaanvraag zonder MVV en besluit door IND

Doorlooptijd	2005	%	2006	%	2007	%	2008*	%
0 – 2 weken	130	24,0	230	31,1	350	37,8	220	37,9
2 – 4 weken	180	33,1	210	28,3	290	31,0	160	27,1
4 weken of langer	230	42,9	310	40,7	290	31,2	210	35,0
Totaal	530	100	750	100	930	100	590	100

* tot en met juni 2008

Bron: M&C Management Informatie, 2008 (Aantallen afgerond op tientallen)

In tabel 16 staat de doorlooptijd tussen de eerste verblijfsaanvraag als kennismigrant zonder MVV en het besluit van de IND. Het percentage afdoeningen binnen twee weken vertoont vanaf 2005 een stijgende lijn. De categorie twee tot vier weken schommelt rond de 30%, terwijl het percentage met een doorlooptijd van vier weken of langer steeds kleiner werd, behalve in 2008.

Bij bovenstaande doorlooptijden wordt opgemerkt dat hierin ook de doorlooptijden zijn meegenomen van aanvragen waarin een herstel verzuim termijn is gegeven en aanvragen die niet zijn ingewilligd. Dit geeft een niet helemaal zuiver beeld. Het registreren van de niet complete zaken waarin herstel verzuim wordt geboden zou een betere destillatie van doorlooptijden opleveren waarmee beter gefundeerde uitspraken kunnen worden gedaan. Daarnaast moet ook rekening worden gehouden met het aantal afwijzende beslissingen.

Voor de sturing op de beslistermijnen is de applicatie ‘SOT’ (Sturen op Tijdigheid) ontwikkeld, die ook door het loket wordt gebruikt. Hiermee kan onder meer aan termijnbewaking worden gedaan. De registratie van herstel verzuim termijnen is met SOT sinds het laatste kwartaal van 2008 mogelijk geworden. Aanbevolen wordt dan ook bij een volgende monitor de gegevens die SOT genereert, mee te nemen.

De versnelde procedure gold niet voor vervolg verblijfsaanvragen in het kader van de regeling (verlengingen, wijziging van het verblijfsdoel, verblijfswijziging van bepaalde naar onbepaalde tijd). Deze aanvragen werden bovendien afgedaan door de reguliere units. Sinds kort handelt het Loket Kennis- en Arbeidsmigratie ook de vervolg verblijfsaanvragen af. De versnelde procedure wordt toegepast vanaf het moment dat een aanvraag compleet is. Om ook hierin inzicht te verkrijgen, wordt aanbevolen deze categorie bij een volgende monitor te betrekken.

Tabel 17 Doorlooptijd tussen besluit op VVR-aanvraag en afgifte verblijfsdocument

Doorlooptijd	Aantal	%
0 – 2 weken	102	13
2 – 4 weken	171	21
4 – 6 weken	119	15
6 weken of langer	105	13
onbekend	300	38
Totaal respondenten	797	100

* tot en met juni 2008

Bron: Web enquête INDIAC, 2008

In tabel 17 staan de doorlooptijden tussen het moment dat de IND heeft beslist op de VVR-aanvraag en de afgifte van het verblijfsdocument zoals aangegeven door bedrijven in de web enquête. Bij 34% was dedoorlooptijd 4 weken of korter, bij 28% was dit langer van vier weken (bij 38% was het onbekend). Op de vraag naar hun tevredenheid hierover antwoordde bijna 30% tevreden of zeer tevreden te zijn, ongeveer 24% was ontevreden of zeer ontevreden. (ongeveer 17% had er geen mening over, bijna 30% was tevreden noch ontevreden).

Met de komst van de expatcentra (zie paragraaf 4.6.1) wordt de doorlooptijd van een gedeelte van de aanvragen geminimaliseerd. In een vervolgmonitor dienen ook de gegevens van de expatcentra gebruikt te worden om de doorlooptijden beter inzichtelijk te maken.

4.3. Informatievoorziening

De wijze waarop men kennis kan nemen van de kennismigrantenregeling kan op verschillende manieren plaatsvinden. Om hier inzicht in te krijgen, zijn bedrijven in de web enquête gevraagd via welke kanalen zij kennis hebben genomen van de kennismigrantenregeling.

Tabel 18 Kennisneming van de kennismigrantenregeling

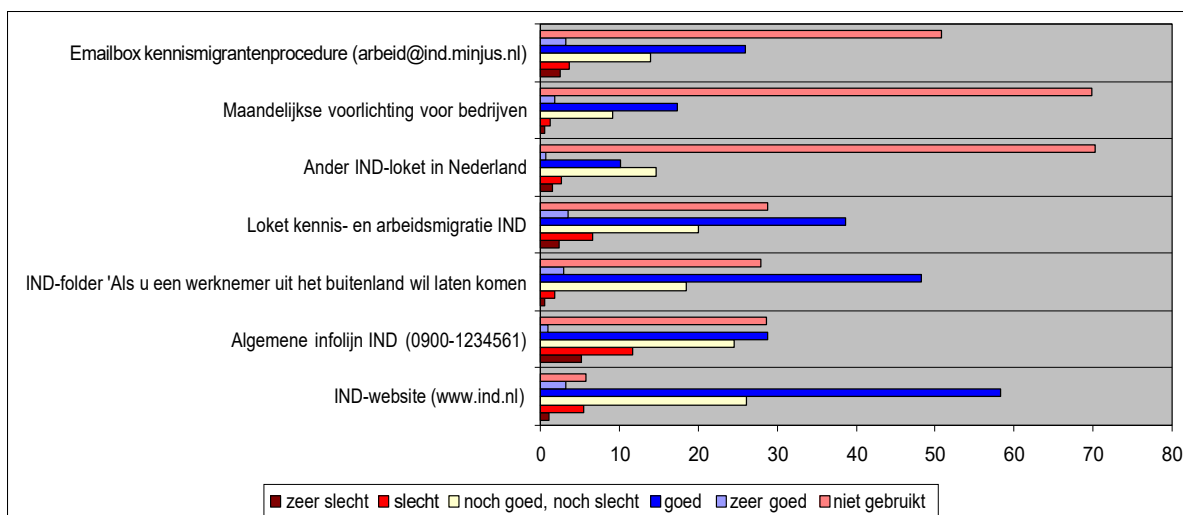
Informatievoorziening*	Aantal	%
Via website (www.ind.nl)	503	55,2
Via andere organisatie (bijv. bemiddelende instantie)	231	25,4
Via sociaal netwerk	195	21,4
Via IND-loket Kennis- en Arbeidsmigratie	189	20,7
Via IND-folder 'Als u een werknemer uit het buitenland wil laten komen'	172	18,9
Via media	105	11,5
Via algemene infolijn IND (0900-1234561)	88	9,7
Via ander IND-loket in Nederland	13	1,4
Overig	135	14,8
Onbekend	32	3,5

* meerdere antwoorden mogelijk

Bron: Web enquête INDIAC, 2008

De drie meest voorkomende manieren waarop de respondenten van de web enquête kennis hebben genomen van de kennismigrantenregeling zijn de website van de IND, een andere instantie (bijvoorbeeld een bemiddelende instantie) en het sociaal netwerk. Meer dan de helft van de respondenten heeft kennis genomen van de regeling via de website. Dit medium leent zich bij uitstek voor het informeren van gebruikers of geïnteresseerden van de regeling.

Tabel 19: Waardering informatievoorziening door bedrijven

Bron: Web enquête INDIAC, 2008

In tabel 19 staan de verschillende soorten informatievoorziening die door de IND zelf worden verzorgd en de waardering door bedrijven. In elk soort gebruikte informatievoorziening blijkt de meerderheid van bedrijven die als 'goed' te waarderen.

Op de vraag naar de tevredenheid over het algemeen over de voorlichting van de IND over de kennismigrantenregeling antwoordde 54,2% tevreden te zijn; 27,8% was noch tevreden, noch ontevreden. 9,2% antwoordde ontevreden te zijn; 3,7% zeer ontevreden. Daarentegen was 5,1% zeer tevreden.

De drie meest gekozen onderwerpen waar meer behoefte naar is in de informatievoorziening zijn:

- de procedure over de kennismigrantenregeling in het algemeen (35,4%);
- de laatste ontwikkelingen in de regeling (32,7%);
- de vereiste documenten (27,1%).

Onderwerpen die hierna volgen, zijn onder andere dossierinhoudelijke vragen over een aanvraag (18,8%), digitale formulieren (17,6%) en de individuele aanvraag van een werknemer (17,3%).

Uit tabel x blijkt echter dat de minst gebruikte informatievoorziening de mailbox, de maandelijkse voorlichtingsbijeenkomsten en andere IND-loketten in Nederland zijn. Mogelijk wordt aan de behoefte aan informatie tegemoetgekomen, wanneer men (meer) gebruikmaakt van deze voorzieningen.

4.4. Ketensamenwerking²³

Beleidsmatige aangelegenheden omtrent de kennismigrantenregeling zijn voornamelijk belegd bij de directie Vreemdelingenbeleid (DVB) van het Ministerie van Justitie. De uitvoering op het gebied van de verblijfsaanvragen ligt bij de IND (met name het loket Kennis- en Arbeidsmigratie, de afdeling Inhoudelijke Management Ondersteuning Regulier en de afdeling Uitvoeringbeleid) en de gemeenten; die van handhaving en toezicht bij de Arbeidsinspectie, Belastingdienst en Vreemdelingenpolitie. Het Ministerie van Economische Zaken speelde met name een rol in de fase van de agendavorming rondom de regeling. Organisaties als Verbond van Nederlandse Ondernemingen en het Nederlands Christelijk Werkgevers Verbond (VNO-NCW) en Sociaal Economische Raad (SER) zijn actief bij de regeling betrokken als spreekbuis van werkgevers. Het Ministerie van Buitenlandse Zaken is verantwoordelijk voor de uitvoeringswerkzaamheden van de Nederlandse vertegenwoordigingen buiten Nederland ten aanzien van kennismigranten. Het CWI speelt geen actieve rol, nu kennismigranten niet over een TWV hoeven te beschikken, maar zou wel een signaalfunctie kunnen vervullen als het gaat om kennismigranten die eerder gebruikmaken van de reguliere arbeidsprocedures. Op het informele vlak

²³ Bron: voornamelijk interviews met deskundigen.

zijn er nog andere betrokkenen aan te wijzen, zoals het VSNU, het Nuffic en de HBO-raad in de achterban van OC&W.

Een knelpunt dat in het oog sprong en dat ook in de vorige monitor staat vermeld, was de lange periode vanaf het besluit op de verblijfsaanvraag door de IND tot aan de afgifte van de verblijfspas door de gemeente. Hierbij speelde onder andere de M46-procedure een rol (de inschrijving van het huwelijk van de migrant in het Gemeentelijke Basisadministratie). Dit knelpunt wordt nu deels verholpen door de komst van de expatcentra waarbij de IND en een aantal gemeenten samenwerkingsverbanden zijn aangegaan (zie verder paragraaf 4.4.1.)

De snelheid waarmee de kennismigrantenregeling in 2004 in werking trad, zorgde bij een aantal ketenpartners voor onduidelijkheid bij de uitvoering van hun taken. Bij de Arbeidsinspectie bijvoorbeeld is dit inmiddels grotendeels weggenomen, mede door het regelmatige contact met de IND. In de afgelopen jaren hebben zich ook culturele veranderingen voorgedaan. Voor een goede uitvoering van de regeling moest de restrictieve houding van de IND losgelaten worden en daarvoor in de plaats kwam een klantgerichte houding in de plaats, waarin de kennismigrant centraal staat. De geïnterviewde experts en stakeholders zijn van mening dat deze cultuurverandering de uitvoering ten goede komt. Bij andere organisaties in de keten lijken de klachten over de IND te zijn afgenomen. Echter, over de mate van klantgerichtheid en afhandeling van MVV's op de ambassades in buitenland is weinig bekend. Over het algemeen vinden de partners in de keten dat de IND zijn draai heeft gevonden en dat de samenwerking in de uitvoering goed verloopt. De oneffenheden die zich voordoen, worden gaandeweg in de uitvoering opgelost.

4.4.1. Expatcentra: samenwerking IND - gemeenten

Het expatcenter Amsterdam is een samenwerkingsverband van de gemeenten Amsterdam en Amstelveen en de IND. Met dit center dient de procedure rond kennismigratie vergemakkelijkt te worden voor onderdanen die niet uit een EU-land komen. Sinds juni 2008 is het eerste expatcenter operationeel, in het Amsterdamse World Trade Center. Vanaf juni tot september van dit jaar zijn ruim 100 kennismigranten geholpen met een verblijfsvergunning en gemeentelijke inschrijving. Zij zijn werkzaam bij onder meer bij ING Bank, IBM Nederland, Yacht, Canon Europe en Credit Europe Bank. De kennismigrant kan bij het expatcenter binnen een halfuur zijn (verblijfs)documenten uitgereikt krijgen; met het 'one-stop-shopping' principe heeft de klant alle diensten op één plek. Daarvoor moet hij wel een maand eerder een aanmeldingsformulier via het internet ingevuld hebben. Met slechts één bezoek aan het expatcenter kan een kennismigrant zich laten inschrijven in de GBA én het verblijfsdocument afhalen. Met de Engelstalige aanvraagformulieren en bijlagen kunnen werkgevers gebruik maken van de diensten van het expatcenter. Nieuw is dat voortaan niet alleen formulieren voor meereizende maar ook formulieren voor nareizende gezinsleden worden aangeboden.

Op 9 oktober jl. heeft ook de gemeente Rotterdam een expatcenter geopend. In deze verkennende fase bekijkt de gemeente Rotterdam met onder andere de IND hoe de dienstverlening aan in deze gemeente woonachtige expats verbeterd kan worden. In de aanloop daar naartoe zal eerst in de vorm van een pilot geëxperimenteerd worden. Het streven is om begin 2009 een expatprocedure operationeel te hebben.

Met de komst van de expatcentra wordt de klant centraal gesteld en worden obstakels in de uitvoering zoveel mogelijk weggenomen. Een medewerker human resources van één van de bedrijven zegt bijvoorbeeld "Je voelt je er echt welkom. Als je als buitenlander in een vreemd land komt en je bij de overheid moet melden, werpt dat vaak een barrière op. Dat gevoel heb je nu niet, omdat de overheid zich zo positief presenteert".

4.5. Toezicht en handhaving

Om de uitvoering van de kennismigrantenregeling zo vlot en soepel mogelijk te laten verlopen, heeft het handhavingsaspect vooral betrekking op de achterzijde van de regeling. Zo kan de Arbeidsinspectie controleren of de tewerkgestelde migrant ook daadwerkelijk het werk uitvoert zoals is aangegeven bij de aanvraag en kan de Belastingdienst controleren of het opgegeven inkomen ook feitelijk wordt verdiend.

Vóóraf wordt, naast de toetsing of een aanvraag aan de voorwaarden voldoet, wel globaal gekeken door de IND naar bijvoorbeeld de branche en de mate van aannemelijkheid rondom het verdienen van het vereiste inkomen. Gelet op het kleine aantal overtredingen dat wordt geconstateerd, bezien de Arbeidsinspectie en de IND of een intensivering in de controles voor het komende jaar gewenst is.

De verklaring die de werkgever dient te tekenen alvorens tot de regeling toegelaten te worden, ondertekent hij eenzijdig; de IND kan in dit proces een bedrijf de toegang tot de regeling niet weigeren. Werkgevers die willen deelnemen aan de kennismigrantenregeling worden niet op voorhand aan een uitgebreide toets onderworpen aan de hand waarvan zij kunnen worden geselecteerd of uitgesloten. Wel worden momenteel mogelijkheden geïnventariseerd teneinde mogelijke fraude te minimaliseren. Een voorbeeld hiervan is het ontwikkelen van behandelprofielen voor het al dan niet laten controleren van het desbetreffende bedrijf.

Bij uitspraak van de Raad van State is een precedent geschapen waarbij vóóraf een aanvraag werd afgewezen, ofschoon aan de voorwaarden werd voldaan²⁴. Het betrof het aannemelijk kunnen maken dat daadwerkelijk aan alle vereisten zou worden voldaan, met name aan de inkomenseis. In die zin is controle aan de voorzijde verder ontwikkeld dan bij de totstandkoming van de regeling.

De Arbeidsinspectie meldt dat ongeveer 150 bedrijven zijn gecontroleerd van het totaal aantal bedrijven dat zich heeft aangemeld voor deelname aan de regeling. Bij overtreding van de Wet Arbeid Vreemdelingen (Wav)²⁵ wordt een boeterapport opgesteld die een vordering oplevert van € 8000,- per vreemdeling die niet aan de verblijfsvoorwaarden voldoet en wordt de vreemdelingenpolitie ingeschakeld. Gezien het kleine aantal overtredingen, lijkt een uitbreiding van bedrijfscontroles niet nodig. Gaandeweg is in samenwerking met de IND naar uitgebreidere achtergrondinformatie van de deelnemers van de regeling gekeken. Het komende jaar worden meer en uitgebreidere controles uitgevoerd. Dit gebeurt op aanwijzen van de IND, die in de afgelopen jaren profielen heeft kunnen opstellen van bedrijven waarop de dienst (meer) controle nodig achtte.

Het merendeel van de geïnterviewde experts geeft aan dat er nog winst te behalen valt in de samenwerking met ketenpartners die een controlerende functie uitoefenen. Een pilot met SUWI-net binnen de IND geeft bijvoorbeeld de mogelijkheid gegevens van het UWV en de Belastingdienst in te zien zijn en de uitbetaling van het salaris te controleren. Hoewel deze handelingen op dit moment niet op de kennismigrantenregeling worden toegepast, wordt niet uitgesloten dat deze in de toekomst gebruikt kunnen worden om oneigenlijk gebruik van de regeling tegen te gaan. De experts geven verder aan dat een verdere ontwikkeling van handhavingssystemen gewenst is, maar dat de snelheid waarmee met de kennismigrantenregeling op verblijfsaanvragen wordt beslist niet uit het oog moet worden verloren.

²⁴ Uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State d.d. 7 november 2006, kenmerk 200605013/1/V1

²⁵ Deze wet valt onder het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en regelt het verstrekken van tewerkstellingsvergunningen aan werkgevers die vreemdelingen in Nederland willen laten werken.

5. Effecten beleidswijzigingen

5.1. Arbeidsmigrantenprocedure – Kennismigrantenregeling

Naast de kennismigrantenregeling is het mogelijk gebruik te maken van de reguliere arbeidsmigrantenprocedure. Bijna een kwart van de bedrijven die deelnamen aan de web enquête gaven hun mening over dit onderwerp. Daarvan antwoordde het merendeel (65%) de arbeidsmigrantenprocedure te gebruiken wanneer de buitenlandse werknemer niet onder de kennismigrantenregeling viel. Andere redenen die zij opgaven, zijn onder andere dat:

- de werknemer na aankomst gelijk aan het werk kan vanwege de TWV;
- de organisatie vertrouwd is met de reguliere arbeidsmigrantenprocedure;
- de arbeidsmigrant aan de organisatie is gebonden. Deze binding is in de kennismigrantenregeling niet gegarandeerd.

Alhoewel de mogelijkheid bestaat dat kennismigranten hun verblijf in Nederland via de reguliere arbeidsprocedure bewerkstelligen, zijn op dit moment vooralsnog geen opvallende berichten die melding doen van een sterke daling van het aantal TWV-aanvragen sinds de introductie van de regeling. Dit wijst erop dat met de regeling een nieuwe doelgroep wordt aangetrokken. Zo nodig zou op dit gebied een rol voor het CWI zijn weggelegd voor het verwijzen van kennismigranten naar de regeling.

5.2. Nederlandse kenniseconomie

Met de kennismigrantenregeling beoogt de Nederlandse regering een laagdrempelige procedure te gebruiken voor het aantrekken van kennismigranten die een meerwaarde hebben voor de Nederlandse kenniseconomie. Daarvoor zijn, naast het salariscriterium, geen andere objectieve toetsingscriteria in de regeling opgenomen. Om meer inzicht te krijgen in de opleidings- en professionele achtergrond van de kennismigranten, zijn bedrijven middels de web enquête bevraagd naar enkele kenmerken van de kennismigranten die hier van toepassing zijn²⁶.

De hoogst genoten opleiding van het overgrote deel van de kennismigranten is het universitaire onderwijs (77,4%). Daarna volgt het hoger beroepsonderwijs (17,3%) en het middelbaar onderwijs (1,4%). Het percentage in de categorie “voortgezet onderwijs of lager” is zeer klein (0,1%) en derhalve bijna te verwaarlozen.

De top 3 opleidingsrichtingen/specialisaties zijn Economie, Commercieel management en Administratie (36,9%), Wiskunde, Natuurwetenschap en Informatica (32,9%) en Techniek (32,7%).

De meest ingevulde functiecategorie door de kennismigranten is Manager (38,7%). Daarna volgen ICT-er (27,4%), Research & development – personeel (17,6%) en Consultant (16,6%). De functiecategorieën promovendus, post-doctoraal/universitair docent en (onbezoldigd) wetenschappelijk onderzoeker vormen samen een percentage van 17,5%.

76% Van de bedrijven vindt dat de verruiming van mogelijkheden voor toelating van buitenlandse arbeidskrachten bijdraagt aan de versterking van de Nederlandse economie. De vereiste kenmerken van deze arbeidskrachten liggen onder meer in een bepaalde richting van specialisatie (73,3%) en een hoog opleidingsniveau – HBO/WO – (63%). Ook de mate van taalvaardigheid - Nederlands/Engels - wordt belangrijk gevonden (43,2%). Andere kenmerken die genoemd zijn, zijn voldoende internationale ervaring (24,7%), specifieke functies – manager/consultant/ R&D – (23,2%) en ruime werkervaring (23,1%).

Kennismigranten kunnen om tal van redenen voor een bepaald land kiezen waar zij zich willen vestigen. De meeste bedrijven geven de volgende combinatie van redenen: 57,4% zet de individuele carrièreperspectieven op de eerste plaats, gevolgd door economische conjunctuur (38,8%) en leefklimaat

²⁶ Bij een aantal vragen waren meerdere antwoorden mogelijk.

(36,9%). De bedrijfscultuur en innoverend vermogen nemen 33,6% in, de procedures voor toegang en verblijf 32,4% en de kennisinfrastructuur 20%.

Al met al vindt 80,9% dat de buitenlandse arbeidskrachten die van de kennismigrantenregeling gebruikmaakt tot de groep hoort die een bijdrage levert aan de versterking van de Nederlandse economie. Deze mening wordt gedeeld door het merendeel van de ondervraagde experts en stakeholders. Alhoewel de vraag blijft bestaan of het zwaartepunt van de toetsing alleen het salaris moet zijn, vinden ze over het algemeen dat de kennismigranten die gebruikmaken van de regeling een positieve bijdrage leveren aan de ontwikkeling van de kenniseconomie. Punten van aandacht die ze uitten, zijn onder andere een mogelijke verdringing van Nederlandse arbeidskrachten, een brain drain in het land van herkomst en het al dan niet werven van kennismigranten in specifieke branches waar een tekort aan personeel bestaat.

Het uitbreiden van de toetsingscriteria met bijvoorbeeld vereiste opleidingen en werkervaring is ook ter sprake gekomen. De aanname van de respondenten is dat deze uitbreiding tot een complexere procedure leidt en de bureaucratie kan verzwaren, wat niet ten goede komt van de doorlooptijd in een beslissing op een verblijfsaanvraag.

Noemenswaardig is verder de opmerking "De IND is meer naar buiten getreden [met deze regeling]...door meer naar de klant te luisteren...Dat straalt ook uit naar het imago van de IND in zijn geheel".

5.3. Toekomst

Handhaving

Met de 'schaapherderszaak'²⁷ is een precedent geschapen om op voorhand een verblijfsaanvraag af te wijzen. In deze zaak is weliswaar aan de formele voorwaarden voldaan, maar is een aantal zaken niet aannemelijk gemaakt. Zo is niet aannemelijk gemaakt dat het benodigde salaris daadwerkelijk aan de vreemdeling zal worden uitbetaald, de werkgever en de vreemdeling daadwerkelijk uitvoering zullen geven aan de arbeidsovereenkomst en dat de werkgever de verplichtingen zal (kunnen) nakomen die zijn neergelegd in de werkgeververklaring. De uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State in deze zaak, die in het voordeel van de IND werkt, heeft mogelijkheden geschapen om in de toekomst controle aan de voorzijde van de aanvraag aan te scherpen, zonder dat het nodig is de regelgeving aan te passen, waardoor de eenvoud en de geringe administratieve last behouden blijft. Een andere mogelijkheid om bij te dragen aan handhaving is de inkijsfunctie in SUWI-net²⁸. De IND kan inkomensgegevens van vreemdelingen raadplegen en heeft tevens toegang tot het SUWI-bedrijvenregister dat informatie biedt over bedrijven die geregistreerd staan bij de Kamers van Koophandel en MarktSelect. Op dit moment wordt deze mogelijkheid nog niet gebruikt bij de uitvoering van de kennismigrantenregeling, maar het zou in een later stadium wel ingezet kunnen worden als een handhavingsinstrument.

EU Blue Card²⁹

Met een zogenaamde EU Blue Card wil de Europese Commissie de EU aantrekkelijker maken voor kennismigranten, opdat het de concurrentie met met name de Verenigde Staten aankan. Het voorstel van de Commissie is 100% vraaggestuurd; in de onderhandelingen met de lidstaten is dit punt verder niet aan de orde gesteld. Complementariteit is voor Nederland essentieel; bij invoering van de EU Blue Card wordt ingezet op een separate uitvoering naast de kennismigrantenregeling.

Van één Europese arbeidsmarkt voor hoogopgeleide migranten die recht hebben op vrije intra-EU-mobiliteit is op dit moment nog geen sprake. De Blue Card is vooralsnog alleen geldig in de lidstaat die

²⁷ Uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State d.d. 7 november 2006, kenmerk 200605013/1/V1.

²⁸ Suwi-net-Inkijk is het instrument waarmee partners in de keten Structuur Uitvoeringsorganisaties Werk en Inkomen (SUWI) direct toegang krijgen tot relevante gegevens voor en over klanten.

²⁹ Ministerie van Justitie - Directie Vreemdelingenbeleid: 19 september 2008, Aanvullende informatie Richtlijn inzake de voorwaarden van toelating en verblijf van derdelanders voor het doel van hooggekwalificeerde arbeid (EU Blue Card), kenmerk 5564925/DVB, Den Haag.

hem afgeeft. Een eventuele tweede lidstaat dient voor een vervolg verblijf van de kennismigrant in de EU aan de daartoe geldende regels te toetsen.

Om een brain drain te voorkomen, zijn een aantal bepalingen in het voorstel opgenomen. Een voorbeeld is de mogelijkheid voor de kennismigrant om voor een langere periode in het land van herkomst terug te gaan voor arbeid of studie zonder het recht op verblijf in de lidstaat te verliezen. Hiermee kan circulaire migratie bevorderd worden.

De nationale kennismigrantenregeling is in het algemeen aantrekkelijker dan de EU Blue Card. Het is dan ook de vraag of de invoering van de EU Blue Card tot meer kennismigratie zal leiden. De administratieve lasten voor de IND zullen, afhankelijk van de mate waarin op de EU Blue Card een beroep zal worden gedaan, enigszins toenemen. Die extra lasten zijn als marginaal gekwalificeerd.

Leden van de commissie Burgerlijke vrijheden van het Europees Parlement hebben op 4 november 2008 het voorstel van de EU Blue Card gesteund.

6. Slotbeschouwing en aanbevelingen

In de huidige monitor staat de volgende vraag centraal: 'Hoe heeft de kennismigrantenregeling zich sinds medio 2005 ontwikkeld en wat zijn de gevolgen van deze ontwikkeling voor de uitvoering en effecten van de kennismigrantenregeling?' In dit hoofdstuk wordt aan de hand van de bevindingen uit het rapport antwoord gegeven op deze centrale vraag en worden aanbevelingen gedaan voor de verdere ontwikkeling van de regeling.

Kennismigrantenregeling

Bereiken doelgroep

In de vorige monitor werd de volgende aanbeveling gedaan:

- 'Heroverweeg de formulering van de doelgroep wanneer meer informatie beschikbaar is over sector, beroep en opleiding en deze informatie daartoe aanleiding geeft'.

Uit de bevindingen van deze monitor blijkt dat een doelgroep wordt aangetrokken die een meerwaarde heeft voor de Nederlandse kenniseconomie. Vooralsnog lijkt er dus geen aanleiding te bestaan voor een herformulering van de doelgroep.

Vanaf de inwerkingtreding van de kennismigrantenregeling tot de tweede helft van 2008 zijn in totaal 13.210 verblijfsaanvragen ingewilligd. Middels beleidswijzigingen kunnen nu meer doelgroepen gebruikmaken van de regeling, zoals startende ondernemers en wetenschappelijk onderzoekers. Tevens is de zoekperiode voor afgestudeerde studenten verlengd van drie maanden naar één jaar en is voor deze categorie een aangepast salariscriterium vastgesteld. Volledigheidshalve wordt hier opgenomen dat per 1 januari 2009 een puntensysteem is geïntroduceerd, waarmee een migrant met name op basis van zijn opleidingsachtergrond toegang kan worden verleend. Deze groep hoeft dus geen arbeidscontract te hebben alvorens een verblijfsvergunning wordt verleend. Met de komst van dit aanbodgestuurd systeem is een belangrijke stap genomen om de bereikbaarheid van hoogopgeleide migranten te vergroten. Een goede registratie van gegevens van deze kennismigranten, bijvoorbeeld het opleidings- en functieniveau, is wenselijk om op een latere termijn een gedegen analyse van deze categorie kennismigranten mogelijk te maken.

Op de vraag of de gehele groep daadwerkelijk een positieve bijdrage levert aan de Nederlandse kenniseconomie valt niet een algeheel sluitend antwoord te geven. Dat komt mede doordat de belangrijkste toets in de regeling het inkomensvereiste is. De geïnterviewde experts zijn echter wel van mening dat een groep tot Nederland wordt aangetrokken die een meerwaarde heeft voor de Nederlandse economie. Aanvullende vereisten, zoals opleidings- en functieniveau, zijn ook wel ter sprake gekomen. Registratie van deze gegevens draagt waarschijnlijk bij aan een meer sluitend antwoord op de vraag welke bijdrage kennismigranten leveren aan de Nederlandse kenniseconomie. Maar anderzijds zou zo'n registratie leiden tot een zwaardere administratieve last, die de laagdrempeligheid van de huidige regeling negatief zal beïnvloeden.

De uitkomsten van de web enquête die onder deelnemende bedrijven is gehouden, tonen overigens aan dat het overgrote deel van de kennismigranten (77,4%) een universitaire opleiding heeft genoten, gevolgd door het hoger beroepsonderwijs (17,3%). Bedrijven zelf hechten naast een hoog niveau van opleiding van de kennismigranten veel waarde aan een bepaalde specialisatie en taalvaardigheid. Daarnaast toont de indeling naar bedrijfssector aan dat de leidende sector de 'IT en zakelijke diensten' is, gevolgd door 'Industrie', 'Handel' en 'Onderwijs en onderzoek'. Gelet op deze aspecten, kan de conclusie getrokken worden dat met de kennismigrantenregeling een groep migranten wordt aangetrokken die de Nederlandse kenniseconomie positief beïnvloedt. Het beeld hierover is ten opzichte van de vorige monitor niet veranderd.

De mogelijke gevolgen die een toekomstige EU Blue Card kunnen hebben, zijn naar schatting minimaal. Waarschijnlijk kan een verzwaring in de administratieve lasten plaatsvinden, afhankelijk van de mate waarin gebruik wordt gemaakt van de Blue Card. Nederland gaat uit van complementariteit: een Blue Card zal dan naast de huidige kennismigrantenregeling bestaan. Zoals aangegeven in paragraaf 5.3. heeft de Nederlandse regeling meer voordelen dan de Blue Card.

Uitvoering

Handhaving

In de vorige monitor werden de volgende aanbevelingen gedaan:

- 'Monitor de resultaten en effecten van het huidige toezicht- en handhavingskader'.

Uit de bedrijfscontroles die de Arbeidsinspectie tot nu toe heeft uitgevoerd in samenwerking met de IND, komen geen zorgwekkende signalen naar voren die erop zouden wijzen dat de regeling aan herziening toe is. De fraudegevoeligheid van de kennismigrantenregeling is niet helemaal ongedaan gemaakt. Handhaving vindt nog steeds achteraf plaats. Een aantal experts hebben aangegeven dat de inkijsfunctie in SUWI-net mogelijkheden biedt in het kader van handhaving. Wel is een precedent geschapen in een zaak waarbij de IND in het gelijk werd gesteld om een verblijfsaanvraag af te wijzen. Desbetreffende vreemdeling had namelijk niet aannemelijk kunnen maken daadwerkelijk te voldoen aan met name het inkomensvereiste. Dit betekent een enorme winst voor de regeling; het geeft de mogelijkheid handhaving aan de voorzijde van de regeling toe te passen, zonder nieuwe regels te hoeven maken.

Snelheid in beslissen

Het inwilligen binnen de versnelde procedure wordt in toenemende mate gehaald. Tot de tweede helft van 2008 wordt ongeveer 50% van eerste verblijfsaanvragen binnen de streeftermijn van twee weken afgehandeld wat een stijging is van 10% ten opzichte van 2005. De zaken waarin een herstel verzuim termijn is verleend, worden sinds eind 2008 middels 'Sturen op Tijdigheid' geregistreerd.

Het loket Kennis- en Arbeidsmigratie hanteert de termijn van twee weken ook voor overige aanvragen zodra de aanvraag compleet is. Dit geldt bijvoorbeeld voor wijziging verblijfsdoel, aanvragen van gezinsleden, etc.

Ketensamenwerking

In de vorige monitor werd de volgende aanbevelingen gedaan:

- 'Maak gebruik van de informatie en kennis van de ketenpartners'.
- 'Werk meer met de gemeenten samen om de gehele keten te stroomlijnen'.

De respondenten in de keten geven aan dat samenwerking over het algemeen goed verloopt en verbeterd is ten opzichte van de voorgaande jaren. Mogelijke obstakels in de praktijk worden verholpen door onder meer informatie-uitwisseling met de IND. Met de komst van expatcentra is aangetoond hoe samenwerking tot een betere dienstverlening kan leiden voor de kennismigrant. Met dit initiatief wordt de klant centraal gesteld. De resultaten tot nu toe tonen aan dat het proces van verblijfsaanvraag tot afgifte van verblijfspassen aanzienlijk verkort kan worden. Met dit klantgericht werken is een cultuuromslag tot stand gekomen van een restrictieve naar een meer dienstverlenende houding, wat het imago van IND ten goede komt.

Aanbevelingen bedrijfsvoering:

- Onderzoek in hoeverre SUWI-net ook voor de kennismigrantenregeling gebruikt kan worden in het kader van handhaving.
- Gebruik gegevens uit 'Sturen op Tijdigheid' om de doorlooptijden van verschillende soorten aanvragen in het kader van de kennismigrantenregeling goed in beeld te brengen.
- Meet resultaten van de expatcentra en breng waar nodig wijzigingen in de bedrijfsvoering op basis van die resultaten.

Klanten

Informatievoorziening

In de vorige monitor werd de volgende aanbevelingen gedaan:

- 'Zorg voor een proactieve manier van voorlichten, met name als de aard van de regeling daarom vraagt'.
- 'Geef voorlichting en informatie over het gehele proces van aanvraag tot aangifte'.

De IND-website staat bij bedrijven op de eerste plaats van gebruikte soorten van informatievoorziening en wordt door het merendeel van bedrijven als 'goed' gekwalificeerd. De bedrijven gaven wel aan meer behoefte te hebben aan informatie, met name over de procedure van de regeling in het algemeen, de laatste ontwikkelingen van de regeling en de vereiste documenten. Tegelijkertijd blijkt dat bedrijven in mindere mate gebruikmaken van de informatievoorziening via de speciale mailbox die is opengesteld voor gebruikers van de regeling, de maandelijkse voorlichting voor bedrijven en andere IND-loketten in Nederland. Alhoewel ongeveer 55% van de geënquêteerde bedrijven vindt dat de informatievoorziening goed verloopt, kan deze aan de hand van de behoefte van de bedrijven verbeterd worden.

Centraal loket voor kennismigranten: Loket Kennis- en Arbeidsmigratie

De deelnemende bedrijven in de web enquête gaven als één van de belangrijkste voordelen van de regeling het bestaan van het centrale IND-loket Kennis en Arbeidsmigratie aan. Tegelijkertijd vonden ze het grootste nadeel dat er maar één loket was.

Aanbevelingen klanten:

- Benadruk via de meest gebruikte media die de bedrijven gebruiken voor informatie over de regeling (internet) dat zij ook gebruik kunnen maken van de andere soorten van informatievoorziening (speciale mailbox, de maandelijkse voorlichting voor bedrijven en andere IND-loketten) om in de behoefte van de bedrijven te voorzien. Overweeg om de onderwerpen, waarover bedrijven hebben aangegeven meer behoefte aan te hebben, in de informatievoorziening meer in detail toe te lichten.
- Overweeg de meerwaarde van een uitbreiding van het Loket Kennis- en Arbeidsmigratie over meerdere locaties. Uiteraard moet het bestaan van de expatcentra in deze overweging meegenomen worden.

Geraadpleegde bronnen

Literatuur

Europees Migratie Netwerk (EMN). (2007) *Rapport Hoogopgeleide migranten uit derde landen – Voorwaarden voor toegang en verblijf in Nederland*. Rijswijk: IND.

European Migration Network (EMN). (2007) *Synthesis Report Conditions of Entry and Residence of Third Country Highly-Skilled Workers in the EU*. Luxembourg: European Commission.

IND, afdeling Informatie- en Analysecentrum (INDIAC). (2008). *Tendrapportage Regulier 2008 – Reguliere migratie naar Nederland in beeld*. Rijswijk: IND.

Van Leeuwen, R.M. (2008). *Masterthesis De redder van de kenniseconomie – Onderzoek naar het effect van het Nederlandse kennismigrantenbeleid*. Utrecht: Universiteit Utrecht, Faculteit Sociale Wetenschappen.

Ministerie van Justitie - Directie Vreemdelingenbeleid (19 september 2008) *Aanvullende informatie Richtlijn inzake de voorwaarden van toelating en verblijf van derdelanders voor het doel van hooggekwalificeerde arbeid (EU Blue Card), kenmerk 5564925/DVB*. Den Haag: Ministerie van Justitie.

Jurisprudentie

ABRvS, 7 november 2006, nr. 200605013/1/V1.

Staatsblad

Besluit van 28 november 2007 tot wijziging van het Besluit uitvoering Wet arbeid vreemdelingen en het Besluit uitbreiding en beperking kring verzekerden volksverzekeringen 1999 tot aanpassing van het zoekjaar en de inkomensgrens van in Nederland afgestudeerde vreemdelingen binnen de kennismigrantenregeling, *Stb.* 2007, 502.

Wet- en regelgeving

Vreemdelingenwet 2000

Vreemdelingenbesluit 2000

Vreemdelingencirculaire 2000

Lijst geïnterviewde deskundigen

Medewerkers van Arbeidsdienstinspectie, Directie Arbeidsmarktfraude, Centrum voor Werk en Inkomen, Everaert Advocaten, Ministerie van Economische Zaken (project), Ministerie van Economische Zaken, Ministerie van Justitie, Directie Vreemdelingenbeleid, Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen, Directie Onderzoek- en wetenschapsbeleid, Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, Directie Arbeidsmarkt, VNO-NCW en IND-collega's van Afdeling Uitvoeringsbeleid, Loket Kennis - en Arbeidsmigratie en Proces Regulier.

Ministerie van Justitie
Immigratie- en Naturalisatiedienst
Stafdirectie Uitvoeringsbeleid
Afdeling IND Informatie-en Analysecentrum (INDIAC)

Februari 2009